

СПАРКИ АД

КОНСОЛИДИРАН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2013 Г.

Пояснения към консолидирания финансов отчет

1. Предмет на дейност

Основната дейност на СПАРКИ АД и неговите дъщерни предприятия се състои в производство и търговия със заварени конструкции, кари и селскостопанска техника, сделки с недвижими имоти, посредничество и агентство на местни и чуждестранни лица.

Предприятието майка, СПАРКИ АД има за основна дейност производство и търговия със заварени конструкции, кари и селскостопанска техника. СПАРКИ АД е регистрирано като акционерно дружество със седалище и адрес на управление Република България, гр. Русе, ул. Розова долина №1.

Капиталът на СПАРКИ АД е 12 000 000 лв., състоящ се от 12 000 000 броя обикновени, поименни, безналични акции с право на глас с номинална стойност 1 лв. СПАРКИ АД е част от икономическа група. Мажоритарен акционер в емитента е СПАРКИ ГРУП АД с 89.81 %. Собственици на СПАРКИ ГРУП АД са Станислав Петков и Петър Бабурков като всеки от тях притежава по 50 % от капитала на дружеството.

Към 31 декември 2013 г. персоналет на Групата е 482 души.

Акциите на СПАРКИ АД са регистрирани на Българска фондова борса – София АД.

Предприятието майка, СПАРКИ АД, има двустепенна система на управление, състояща се от Надзорен съвет и Управителен съвет.

Членовете на Надзорния съвет са:

Станислав Петков
Петър Бабурков
Атанас Маринов

Членовете на Управителния съвет са:

Чавдар Плахаров
Ивайло Георгиев
Станислав Калчев
Теодора Тодорова
Валентин Раданов
Албена Стамболова
Николай Малчев

Информация относно наименованието, страната на учредяване, дяловото участие и правото на глас за всяко дъщерно дружество, включено в консолидацията, е предоставена в пояснение 5.1.

2. Основа за изготвяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет на Групата е съставен в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от Европейския съюз (ЕС).

Консолидираният финансов отчет е съставен в български лева, което е функционалната валута на Групата. Всички суми са представени в хиляди лева (хил. лв.) (включително сравнителната информация за 2012 г.), освен ако не е посочено друго.

Консолидираният финансов отчет е съставен при спазване на принципа на действащо предприятие.

За 2013 г. текущите пасиви на Групата надвишават текущите активи с 12 999 хил. лв. (2012 г.: 12 611 хил. лв.).

Ръководството е предприело следните по-значими мерки за подобряване на финансовото състояние на Групата:

- Съгласно анекси от 30 януари 2014 г., Групата е разсрочила задължения по главници към Банка ДСК ЕАД в размер на 16 805 хил. лв. до 31 януари 2015 г.
- Групата е разсрочила задължения по главница към УниКредит Булбанк АД в размер на 988 хил. лв. до 20 юни 2014 г., съгласно погасителен план.
- Съгласно анекси от 7 април 2014 г. Групата разсрочва задължения по главници към Банка ДСК ЕАД както следва:
 - по договор № 650 - 5 476 хил. лв. с еднократно погасяване на 31 януари 2015 г.;
 - по договор № 166 – девет равни месечни вноски от 33 хил. евро (65 хил. лв.) всяка за периода от 25 април до 25 декември 2014 г. и остатъкът от 10 742 хил. лв. до 31 януари 2015 г.
- Поради специфичното оборудване, с което разполага Групата и ограничените възможности за механична обработка на детайли до 15 тона, Групата насочва усилията си към увеличаване броя на клиентите на изделия със сходни параметри (габарити и предназначение). Това спомага за по-бързото усвояване на новите изделия и подобряване производителността. Тези мерки влияят положително както върху финансовия резултат, така и върху паричните потоци от оперативна дейност на Групата.
- Групата провежда политика на оптимизиране на разходите, материалните запаси и други елементи на оборотния капитал.

Ръководството счита, че въз основа на направените прогнози за бъдещото развитие на Групата и предприетите мерки, както и поради продължаващата финансова подкрепа от собствениците ще успее да продължи своята дейност и да погасява своите задължения, без да се продават активи и без да се предприемат съществени промени в неговата дейност.

3. Промени в счетоводната политика

3.1. Общи положения

Групата прилага следните нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, разработени и публикувани от Съвета по международни счетоводни стандарти, които имат ефект върху финансовия отчет на Групата и са задължителни за прилагане от годишния период, започващ на 1 януари 2013 г.:

МСФО 7 „Финансови инструменти: оповестяване” – нетиране на финансови активи и финансови пасиви – в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 13 декември 2012 г.

Новите оповестявания са свързани с количествена информация относно признати финансови инструменти, нетирани в консолидирания отчет за финансово състояние, както и онези финансови инструменти, за които има споразумение за нетиране независимо от това дали те са нетирани. Тъй като Групата няма действащи споразумения за нетиране на финансови активи и финансови пасиви, прилагането на измененията няма съществен ефект върху оповестяванията или сумите, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние.

МСФО 13 „Оценяване на справедлива стойност” в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 13 „Оценяване на справедлива стойност” дефинира справедливата стойност като цена, която би била получена при продажба на даден актив или платена при прехвърлянето на задължение при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценката. Стандартът уточнява, че справедливата стойност се базира на сделка, сключвана на основния пазар за активи или пасива или при липса на такъв – на пазара с най-благоприятни условия. Основният пазар е пазарът с най-голям обем и дейност за съответния актив или пасив. Стандартът се прилага перспективно за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2013 г.

МСС 1 „Представяне на финансови отчети” – друг всеобхватен доход – в сила от 1 юли 2012 г., приет от ЕС на 5 юни 2012 г.

Измененията изискват представянето на отделните компоненти на другия всеобхватен доход в две групи, в зависимост от това дали те ще се рекласифицират в печалбата или загубата през следващи периоди. Компоненти, които не се рекласифицират, напр. преоценки на имоти, машини и съоръжения, се представят отделно от компоненти, които ще се рекласифицират, напр. отсрочени печалби и загуби от хеджиране на парични потоци. Групата е избрала да представя компонентите на другия всеобхватен доход преди данъци и затова показва съответната сума на данъците за всяка една от групите по отделно. Дружеството представя консолидиран отчет за всеобхватния доход и консолидиран отчет за печалбата или загубата. Измененията следва да се прилагат ретроспективно.

МСС 12 „Данъци върху доходи” – отсрочени данъци – в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

Стандартът изисква групата да оценява отсрочените данъци, свързани с активи, в зависимост от начина, по който се очаква да бъде възстановена тяхната балансова стойност чрез използване или продажба. Тъй като при инвестиционни имоти, отчитани по справедлива стойност съгласно МСС 40 „Инвестиционни имоти”, е трудно и субективно да се определи каква част от възстановяването ще се извърши чрез последващо използване или продажба, се въвежда изключение от посочения принцип - опровержимото предположение, че балансовата стойност на посочените инвестиционни имоти ще бъде възстановена единствено чрез продажба. В резултат на изменението в стандарта са включени указанията на ПКР 21 „Данъци върху дохода – възстановяване на преоценените неамортизируеми активи” и разяснението е отменено.

МСС 19 „Доходи на наети лица” в сила от 1 януари 2013 г., приет от ЕС на 5 юни 2012 г.

Измененията на МСС 19 премахват метода на коридора и изискват представянето на финансовите разходи и приходи на нетна база. Актьорските печалби и загуби са преименувани на преоценки и следва да бъдат признати незабавно в другия всеобхватен доход. Те не се рекласифицират в печалбата или загубата през следващи периоди. Измененията в МСС 19 се очаква да имат ефект върху отчетността на Групата през следващи периоди, предвид прилагането на актьорски оценки на провизиите за пенсиониране от 2013 г.

Годишни подобрения 2011 г. в сила от 1 януари 2013 г., приети от ЕС на 27 март 2013 г.

-Изменението на МСС 16 пояснява, че резервни части и обслужващо оборудване се класифицират като имоти, машини и съоръжения, а не като материални запаси, когато е приложима дефиницията за имоти, машини и съоръжения и те се използват за повече от една година.

-Изменението на МСС 32 пояснява, че отчитането на данък печалба във връзка с разпределение на дивиденди и разходи по сделки със собствениците е в съответствие с МСС 12. Данък върху доходите във връзка с разпределение на дивиденди се признава в печалбата или загубата, докато данък върху доходите във връзка с разходи по сделки със собствениците се признава в собствения капитал.

-Изменението на МСС 34 пояснява, че общата сума на активите и пасивите по сегменти се представя в междинния финансов отчет, в случай че тази информация се предоставя регулярно на лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, и тя се е променила съществено в сравнение с оповестената информация в последния годишен финансов отчет. В резултат на това изменение информацията по сегменти включва както общо активи, така и общо пасиви по отделни сегменти.

3.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Групата

Следните нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, които се очаква да имат ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата, са публикувани, но не са влезли в сила за финансовата година, започваща на 1 януари 2013 г. и не са били приложени от по-ранна дата от Групата.

МСФО 9 „Финансови инструменти” в сила от 1 януари 2015 г., все още не е приет от ЕС

МСФО 9 представлява първата част от проекта на Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС) за замяна на МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване”. Той заменя четирите категории финансови активи при тяхното оценяване в МСС 39 с класификация на базата на един единствен принцип. МСФО 9 изисква всички финансови активи да се оценяват или по амортизирана стойност, или по справедлива стойност. Амортизираната стойност предоставя информация, която е полезна при вземането на решения, относно финансови активи, които се държат основно с цел получаването на парични потоци, състоящи се от плащане на главница и лихва. За всички други финансови активи включително тези, държани за търгуване, справедливата стойност представлява най-подходящата база за оценяване. МСФО 9 премахва необходимостта от няколко метода за обезценка, като предвижда метод за обезценка само за активите, отчитани по амортизирана стойност. Допълнителни раздели във връзка с обезценка и счетоводно отчитане на хеджиране са все още в процес на разработване. Ръководството на Групата не очаква измененията да бъдат приложени преди публикуването на всички раздели на стандарта и към момента не може да оцени техния цялостен ефект.

МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети” в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 10 „Консолидирани финансови отчети” въвежда нова дефиниция на контрола, базирана на определени принципи, която следва да се прилага за всички инвестиции при определянето на базата за консолидация. Съгласно предварителни анализи на ръководството МСФО 10 няма да доведе до промени в класификацията на съществуващите инвестиции на Групата към 31.12.2013 г. или през предходните периоди.

МСС 27 „Индивидуални финансови отчети” (ревизиран) в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСС 27 „Индивидуални финансови отчети” (ревизиран) се отнася вече само за индивидуални финансови отчети, изискванията за които не са съществено променени.

МСС 32 „Финансови инструменти: представяне” (изменен) в сила от 1 януари 2014, приет от ЕС на 13 декември 2012 г.

Изменението уточнява, че правото на нетиране на финансови активи и пасиви трябва да бъде в сила към момента, а не да възниква в зависимост от бъдещо събитие. То също така трябва да може да бъде упражнявано от всички страни в рамките на обичайната дейност, както и в случаи на неизпълнение, несъстоятелност или банкрут.

МСС 36 „Обезценка на активи” (изменен) в сила от 1 януари 2014, все още не е приет от ЕС

Измененията изискват оповестяване на информацията относно възстановимата стойност на обезценени нефинансови активи, в случай че тя е определена на базата на справедливата стойност, намалена с разходите за продажба. Те следва да се приложат ретроспективно. По-ранното прилагане е възможно само заедно с МСФО 13.

МСС 39 „Финансови инструменти: признаване и оценяване” (изменен) в сила от 1 януари 2014, все още не е приет от ЕС

Измененията позволяват да продължи отчитането на хеджиране в случай на новирание на деривативи в резултат на законови промени, които са определени като хеджиращи инструменти и които не се търгуват на борсата.

КРМСФО 21 „Данъци”, в сила от 1 януари 2014, все още не е приет от ЕС

Разяснението засяга отчитането на задължения за плащане на данъци, различни от данъци върху дохода, наложени от държавата. Задължаващото събитие е дейността, в резултат на която следва да се плати данък съгласно законодателните норми. Дружествата нямат конструктивно задължение да заплащат данъци за бъдеща оперативна дейност, ако те са икономически принудени да продължат дейността си в бъдещи периоди.

Публикувани са и следните нови стандарти и разяснения, но не се очаква те да имат ефект върху консолидирания финансов отчет на Групата:

МСФО 10, МСФО 11, МСФО 12 – Преходни разпоредби, в сила от 1 януари 2014 г., приети от ЕС на 16 април 2013 г.

МСФО 10, МСФО 12, МСС 27 (изменения) – Инвестиционни дружества, в сила от 1 януари 2014 г., все още не са приети от ЕС

МСФО 11 „Съвместни ангажименти“ в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСФО 12 „Оповестяване на дялове в други предприятия“ в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

МСС 28 „Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия“ (ревизиран) в сила от 1 януари 2014 г., приет от ЕС на 11 декември 2012 г.

4. Счетоводна политика

4.1. Общи положения

Най-значимите счетоводни политики, прилагани при изготвянето на този консолидиран финансов отчет, са представени по-долу.

Консолидираният финансов отчет е изготвен при спазване на принципите за оценяване на всички видове активи, пасиви, приходи и разходи, съгласно МСФО. Базите за оценка са оповестени подробно по-нататък в счетоводната политика към консолидирания финансов отчет.

Следва да се отбележи, че при изготвянето на представения консолидирани финансов отчет са използвани счетоводни оценки и допускания. Въпреки че те са базирани на информация, предоставена на ръководството към датата на изготвяне на консолидирания финансов отчет, реалните резултати могат да се различават от направените оценки и допускания.

4.2. Представяне на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет е представен в съответствие с МСС 1 „Представяне на финансови отчети“ (ревизиран 2007 г.). Групата прие да представя консолидирания отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в два отделни отчета: консолидиран отчет за печалбата или загубата и консолидиран отчет за всеобхватния доход.

В консолидирания отчет за финансовото състояние се представят два сравнителни периода, когато Групата:

- а) прилага счетоводна политика ретроспективно;
- б) преизчислява ретроспективно позиции в консолидирания финансов отчет; или
- в) прекласифицира позиции в консолидирания финансов отчет.

През 2013 г. нито едно от горепосочените условия не е на лице и поради това консолидираният финансов отчет на Групата е представен с един сравним период.

4.3. База за консолидация

В консолидирания финансов отчет на Групата са консолидирани финансовите отчети на предприятието майка и всички дъщерни предприятия към 31 декември 2013 г. Дъщерните предприятия са всички предприятия, при които Групата упражнява контрол върху финансовата и оперативната им политика. Предприятието майка придобива и упражнява контрол, като притежава повече от половината от общия брой права на глас. Всички дъщерни предприятия имат отчетен период, приключващ към 31 декември.

Всички вътрешногрупови сделки и салда се елиминират, включително нереализираните печалби и загуби от трансакции между дружества в Групата. Когато нереализираните загуби от вътрешногрупови продажби на активи се елиминират, съответните активи се тестват за обезценка от гледна точка на Групата.

4.4. Сделки в чуждестранна валута

Сделките в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута на Групата по официалния обменен курс към датата на сделката (обявения фиксинг на Българска народна банка). Печалбите и загубите от курсови разлики, които възникват при уреждането на тези сделки и преоценяването на паричните позиции в чуждестранна валута към края на отчетния период, се признават в печалбата или загубата.

Непаричните позиции, оценявани по историческа цена в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата на сделката (не са преоценени). Непаричните позиции, оценявани по справедлива стойност в чуждестранна валута, се отчитат по обменния курс към датата, на която е определена справедливата стойност.

4.5. Отчитане по сегменти

Ръководството определя оперативните сегменти на базата на основните продукти и услуги, които предлага Групата.

Ръководството определя три оперативни сегмента „Производство”, „Наем” и „Други”.

В оперативен сегмент „Производство” се включва производството на обработени и заверени метални конструкции за повдигателни и пътностроителни съоръжения, селскостопански машини и мотокари.

В оперативен сегмент „Наем” се включва отдаване под наем на собствени имоти.

В „Други” са включени всички останали дейности.

Всеки от тези оперативни сегменти се управлява отделно, тъй като за всяка продуктова линия се използват различни технологии, ресурси и маркетингови подходи. Всички сделки между сегментите се осъществяват по цени на съответстващи сделки между независими страни.

При отчитането по сегменти според МСФО 8 „Оперативни сегменти” Групата прилага политика на оценяване, съответстваща на политиката на оценяване, използвана в консолидирания финансов отчет с изключение на:

- разходите за пенсионни възнаграждения;
- приходите, разходите и печалбите от промени в справедливата стойност на инвестиционни имоти,

които не се включват при определянето на оперативната печалба на оперативните сегменти.

Освен това, активите на Групата, които не се отнасят директно към дейността на някой от сегментите, не се разпределят по сегменти. През представените отчетни периоди не са обособени такива активи.

Информацията относно резултатите на отделните сегменти, която се преглежда регулярно от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения, не включва ефектите от единични неповтаряеми събития, напр. разходи за реструктуриране, правни разходи и разходи за обезценка, когато обезценката се дължи на изолирано неповторяемо събитие. Финансовите приходи и разходи не се включват в резултатите на оперативните сегменти, които редовно се преглеждат от лицата, отговорни за вземане на оперативни решения.

Не са настъпили промени в методите за оценка, използвани за определяне на печалбата или загубата на сегментите в предходни отчетни периоди. Не се прилага асиметрично разпределение между сегментите.

4.6. Приходи

Приходите включват приходи от продажба на материали, продукцията, стоки, предоставяне на услуги и други приходи. Приходите от основните материали, продукцията, стоки и услуги са представени в пояснение 23. Другите приходи са представени в пояснение 24. Групата отчита и приходи от продажби на дълготрайни активи, представени в пояснение 25.

Приходите се оценяват по справедлива стойност на полученото или подлежащото на получаване възнаграждение, като не се включват данък добавена стойност, всички търговски отстъпки и количествени работи, направени от Групата.

Приходът се признава, когато са изпълнени следните условия:

- Сумата на прихода може да бъде надеждно оценена;
- Вероятно е икономическите ползи от сделката да бъдат получени;
- Направените разходи или тези, които предстои да бъдат направени, могат надеждно да бъдат оценени;
- Критериите за признаване, които са специфични за всяка отделна дейност на Групата, са изпълнени. Те са определени в зависимост от продуктите или услугите, предоставени на клиента, и на договорните условия, както са изложени по-долу.

4.6.1. Продажба на материали, продукцията и стоки

Приход се признава, когато Групата е прехвърлила на купувача значимите ползи и рискове от собствеността на предоставените материални запаси. Счита се, че значимите рискове и ползи са прехвърлени на купувача, когато клиентът е приел стоките без възражение.

4.6.2. Предоставяне на услуги

Услугите, предоставяни от Групата, включват производствени услуги.

Групата не е обвързана с дългосрочни договори за предоставяне на услуги.

Приходът от наеми от предоставяне на инвестиционните имоти на Групата по договори за оперативен лизинг се признава на база на линейния метод за периода на лизинга.

4.6.3. Приходи от лихви

Приходите от лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

4.7. Оперативни разходи

Оперативните разходи се признават в печалбата или загубата при ползването на услугите или на датата на възникването им.

4.8. Разходи за лихви и разходи по заеми

Разходите за лихви се отчитат текущо по метода на ефективния лихвен процент.

Разходите по заеми основно представляват лихви по заемите на Групата. Всички разходи по заеми, които директно могат да бъдат отнесени към закупуването, строителството или производството на един отговарящ на условията актив, се капитализират през периода, в който се очаква активът да бъде завършен и приведен в готовност за използване или продажба. Останалите разходи по заеми следва да се признават като разход за периода, в който са възникнали, в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Финансови разходи”.

4.9. Нематериални активи

Нематериални активи включват програмни продукти. Те се отчитат по цена на придобиване, включваща всички платени мита, невъзстановими данъци и направените преки разходи във

връзка с подготовка на актива за експлоатация, при което капитализираните разходи се амортизират въз основа на линейния метод през оценения срок на полезен живот на активите, тъй като се счита, че той е ограничен. При придобиване на нематериален актив в резултат на бизнес комбинация себестойността му е равна на справедливата стойност в деня на придобиването.

Последващото оценяване се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата за съответния период.

Последващите разходи, които възникват във връзка с нематериалните активи след първоначалното им признаване, се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата за периода на тяхното възникване, освен ако благодарение на тях активът може да генерира повече от първоначално предвидените бъдещи икономически ползи и когато тези разходи могат надеждно да бъдат оценени и отнесени към актива. Ако тези условия са изпълнени, разходите се добавят към себестойността на актива.

Остатъчната стойност и полезният живот на нематериалните активи се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Амортизацията се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен срок на годност на отделните активи, както следва:

- Програмни продукти 2 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Печалбата или загубата от продажбата на нематериални активи се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на активите и се отразява в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи”.

Избраният праг на същественост за нематериалните активи на Групата е в размер на 500 лв.

4.10. Имоти, машини и съоръжения

Имотите, машините и съоръженията се оценяват първоначално по себестойност, включваща цената на придобиване, както и всички преки разходи за привеждането на актива в работно състояние.

Последващото оценяване на земите се извършва по преоценена стойност, която е равна на справедливата стойност към датата на преоценката, намалена с натрупаните в следствие амортизации и загуби от обезценка. Направените преоценки се представят в консолидирания отчет за всеобхватния доход и се отчитат за сметка на собствения капитал (преоценъчен резерв), ако не се предхождат от начислени преди това разходи. При продажба или отписване на преоценения актив останалият преоценъчен резерв се отразява за сметка на неразпределената печалба. Преоценка се извършва на петгодишен период.

Последващото оценяване на другите активи се извършва по цена на придобиване, намалена с натрупаните амортизации и загуби от обезценка. Направените обезценки се отчитат като разход и се признават в консолидирания отчет за печалбата или загубата за съответния период.

Последващите разходи, свързани с определен актив от имоти, машини и съоръжения, се прибавят към балансовата сума на актива, когато е вероятно Групата да има икономически ползи, надвишаващи първоначално оценената ефективност на съществуващия актив. Всички други последващи разходи се признават за разход за периода, в който са направени.

Остатъчната стойност и полезният живот на имоти, машини и съоръжения се преценяват от ръководството към всяка отчетна дата.

Имоти, машини и съоръжения, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират на база на очаквания полезен срок на годност, определен посредством сравнение с подобни собствени активи на Групата, или на база на лизинговия договор, ако неговият срок е по-кратък.

Амортизацията на имоти, машини и съоръжения се изчислява, като се използва линейният метод върху оценения полезен живот на отделните групи активи, както следва:

• Масивни сгради и съоръжения	25 години
• Машини, производствено оборудване и апаратура	3 години
• Транспортни средства без автомобили	10 години
• Компютри, периферни устройства за тях, софтуер и право на ползване на софтуер	2 години
• Автомобили	4 години
• Стопански инвентар	7 години

Разходите за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

Печалбата или загубата от продажбата на имоти, машини и съоръжения се определя като разлика между постъпленията от продажбата и балансовата стойност на актива и се признава в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Печалба от продажба на нетекущи активи“.

Избраният праг на същественост за имотите, машините и съоръженията на Групата е в размер на 500 лв.

4.11. Отчитане на лизинговите договори

В съответствие с изискванията на МСС 17 „Лизинг“ правата за разпореждане с актива се прехвърлят от лизингодателя върху лизингополучателя в случаите, в които лизингополучателят понася съществените рискове и изгоди, произтичащи от собствеността върху наетия актив.

При сключване на договор за финансов лизинг активът се признава в консолидирания отчет за финансовото състояние на лизингополучателя по по-ниската от двете стойности – справедливата стойност на наетия актив и настоящата стойност на минималните лизингови плащания плюс непредвидени плащания, ако има такива. В консолидирания отчет за финансовото състояние се отразява и съответното задължение по финансов лизинг, независимо от това дали част от лизинговите плащания се дължат авансово при сключване на договора за финансов лизинг.

Впоследствие лизинговите плащания се разпределят между финансов разход и намаление на неплатеното задължение по финансов лизинг.

Активите, придобити при условията на финансов лизинг, се амортизират в съответствие с изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“.

Лихвената част от лизинговата вноска представлява процент от непогасеното задължение и се признава в печалбата или загубата за периода на лизинговия договор.

Всички останали лизингови договори се считат за оперативни лизингови договори. Плащанията по оперативен лизингов договор се признават като разходи по линейния метод за срока на споразумението. Разходите, свързани с оперативния лизинг, напр. разходи за поддръжка и застраховки, се признават в печалбата или загубата в момента на възникването им.

Активите, отдадени по оперативни лизингови договори, се отразяват в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата и се амортизират в съответствие с амортизационната политика, възприета по отношение на подобни активи на Групата, и изискванията на МСС 16 „Имоти, машини и съоръжения“ или МСС 38 „Нематериални активи“. Доходът от оперативни лизингови договори се признава директно като приход в консолидирания отчет за печалбата или загубата за съответния отчетен период.

4.12. Тестове за обезценка на нематериални активи и имоти, машини и съоръжения

При изчисляване размера на обезценката Групата дефинира най-малката разграничима група активи, за която могат да бъдат определени самостоятелни парични потоци (единица, генерираща парични потоци). В резултат на това някои от активите подлежат на тест за обезценка на индивидуална база, а други - на база на единица, генерираща парични потоци.

Всички активи и единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка поне веднъж годишно. Всички други отделни активи или единици, генериращи парични потоци, се тестват за обезценка, когато събития или промяна в обстоятелствата индикират, че тяхната балансова стойност не може да бъде възстановена.

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци. Данните, използвани при тестването за обезценка, се базират на последния одобрен бюджет на Групата, коригиран при необходимост с цел елиминиране на ефекта от бъдещи реорганизации и значителни подобрения на активи. Дисконтовите фактори се определят за всяка отделна единица, генерираща парични потоци, и отразяват съответния им рисков профил, оценен от ръководството на Групата.

Загубите от обезценка на единица, генерираща парични потоци, се посочват в намаление на балансовата сума на активите от тази единица. За всички активи на Групата ръководството преценява последващо дали съществуват индикации за това, че загубата от обезценка, призната в предходни години, може вече да не съществува или да е намалена. Обезценка, призната в предходен период, се възстановява, ако възстановимата стойност на единицата, генерираща парични потоци, надвишава нейната балансова стойност.

4.13. Инвестиционни имоти

Групата отчита като инвестиционни имоти земи и сгради, които се държат за получаване на приходи от наем и /или за увеличение на капитала, по модела на справедливата стойност.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по себестойност, включваща покупната цена и всякакви разходи, които са пряко свързани с инвестиционния имот, например хонорари за правни услуги, данъци по прехвърляне на имота и други разходи по сделката.

Инвестиционните имоти се преоценяват на годишна база и се включват в консолидирания отчет за финансовото състояние по пазарните им стойности. Те се определят от независими оценители с професионална квалификация и значителен професионален опит в зависимост от характера и местонахождението на инвестиционните имоти, базирайки се на доказателства за пазарните условия.

Всяка печалба или загуба от промяна в справедливата стойност или от продажба на даден инвестиционен имот се признава незабавно в печалбата или загубата на ред „Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти“.

Приходите от наем и оперативните разходи, свързани с инвестиционни имоти, се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата съответно на ред „Приходи“ и ред „Други разходи“, и се признават, както е описано в пояснение 4.6 и пояснение 4.7.

4.14. Финансови инструменти

Финансовите активи и пасиви се признават, когато Групата стане страна по договорни споразумения, включващи финансови инструменти.

Финансов актив се отписва, когато се загуби контрол върху договорните права, които съставляват финансовия актив, т.е. когато са изтекли правата за получаване на парични потоци или е прехвърлена значимата част от рисковете и изгодите от собствеността.

Финансов пасив се отписва при неговото погасяване, изплащане, при анулиране на сделката или при изтичане на давностния срок.

При първоначално признаване на финансов актив и финансов пасив Групата ги оценява по справедлива стойност плюс разходите по транзакцията с изключение на финансовите активи и пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се признават първоначално по справедлива стойност.

Финансовите активи се признават на датата на сделката.

Финансовите активи и финансовите пасиви се оценяват последващо, както е посочено по-долу.

4.14.1. Финансови активи

С цел последващо оценяване на финансовите активи, с изключение на хеджиращите инструменти, те се класифицират в следните категории:

- кредити и вземания;
- финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата;
- инвестиции, държани до падеж;
- финансови активи на разположение за продажба

Финансовите активи се разпределят към отделните категории в зависимост от целта, с която са придобити. Категорията на даден финансов инструмент определя метода му на оценяване и дали приходите и разходите се отразяват в печалбата или загубата или в другия всеобхватен доход на Групата. Всички финансови активи с изключение на тези, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, подлежат на тест за обезценка към датата на консолидирания финансов отчет. Финансовите активи се обезценяват, когато съществуват обективни доказателства за това. Прилагат се различни критерии за определяне на загубата от обезценка в зависимост от категорията на финансовите активи, както е описано по-долу.

Всички приходи и разходи, свързани с притежаването на финансови инструменти, се отразяват в печалбата или загубата при получаването им, независимо от това как се оценява балансовата стойност на финансовия актив, за който се отнасят, и се представят в консолидирания отчет за печалбата или загубата на редове „Финансови разходи” или „Финансови приходи”, с изключение на загубата от обезценка на търговски вземания, която се представя на ред „Други разходи”.

Кредити и вземания

Кредити и вземания, възникнали първоначално в Групата, са недеривативни финансови инструменти с фиксирани плащания, които не се търгуват на активен пазар. Кредитите и вземанията последващо се оценяват по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на обезценката. Всяка промяна в стойността им се отразява в печалбата или загубата за текущия период. Парите и паричните еквиваленти, търговските и по-голямата част от други вземания на Групата спадат към тази категория финансови инструменти. Дисконтиране не се извършва, когато ефектът от него е незначителен.

Значими вземания се тестват за обезценка по отделно, когато са просрочени към датата на консолидирания финансов отчет или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Всички други вземания се тестват за обезценка по групи, които се определят в зависимост от индустрията и региона на контрагента, както и от други кредитни рискове, ако съществуват такива. В този случай процентът на обезценката се определя на базата на исторически данни относно непогасени задължения на контрагенти за всяка идентифицирана група. Загубата от обезценка на търговските вземания се представя в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Други разходи“.

4.14.2. Финансови пасиви

Финансовите пасиви на Групата включват търговски и банкови заеми, търговски и други задължения и задължения по финансов лизинг.

Финансовите пасиви се признават, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия. Всички разходи, свързани с лихви, и промени в справедливата стойност на финансови инструменти, ако има такива, се признават в печалбата или загубата на ред „Финансови разходи“ или „Финансови приходи“.

Финансовите пасиви се оценяват последващо по амортизирана стойност, като се използва методът на ефективната лихва, с изключение на финансови инструменти, държани за търгуване или определени за оценяване по справедлива стойност в печалбата или загубата, които се оценяват по справедлива стойност с отчитане на промените в печалбата или загубата.

Банковите заеми са взети с цел подпомагане на дейността на Групата. Те са отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние на Групата, нетно от разходите по получаването на заемите. Финансови разходи като премия, платима при уреждане на дълга или обратното му изкупуване, и преки разходи по сделката се отнасят в консолидирания отчет за печалбата или загубата на принципа на начислението, като се използва методът на ефективния лихвен процент, и се прибавят към преносната стойност на финансовия пасив до степента, в която те не се уреждат към края на периода, в който са възникнали.

Търговските задължения се признават първоначално по номинална стойност и впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, намалена с плащания по уреждане на задължението.

Дивидентите, платими на акционерите, се признават, когато дивидентите са одобрени на общото събрание на акционерите.

4.15. Материални запаси

Материалните запаси включват материали, незавършено производство, продукцията и стоки. В себестойността на материалните запаси се включват директните разходи по закупуването или производството им, преработката и други преки разходи, свързани с доставката им, както и част от общите производствени разходи, определена на базата на нормален производствен капацитет. Финансовите разходи не се включват в стойността на материалните запаси. Към края на всеки отчетен период материалните запаси се оценяват по по-ниската от себестойността им и тяхната нетна реализуема стойност. Сумата на всяка обезценка на материалните запаси до нетната им реализуема стойност се признава като разход за периода на обезценката.

Нетната реализуема стойност представлява очакваната продажна цена на материалните запаси, намалена с очакваните разходи по продажбата. В случай че материалните запаси са били вече обезценени до нетната им реализуема стойност и в последващ отчетен период се окаже, че условията довели до обезценката не са вече налице, то се възприема новата им нетна реализуема стойност. Сумата на възстановяването може да бъде само до размера на балансовата стойност на материалните запаси преди обезценката. Сумата на обратно

възстановяване на стойността на материалните запаси се отчита като намаление на разходите за материали за периода, в който възниква възстановяването.

Групата определя разходите за материали, като използва метода среднопретеглена стойност, а разхода за продукцията и стоки – по конкретно определена стойност.

При продажба на материалните запаси тяхната балансова стойност се признава като разход в периода, в който е признат съответният приход.

4.16. Данъци върху дохода

Разходите за данъци, признати в печалбата или загубата, включват сумата на отсрочените и текущи данъци, които не са признати в другия всеобхватен доход или директно в собствения капитал.

Текущите данъчни активи и/или пасиви представляват тези задължения към или вземания от данъчните институции, отнасящи се за текущи или предходни отчетни периоди, които не са платени към датата на консолидирания финансов отчет. Текущият данък е дължим върху облагаемия доход, който се различава от печалбата или загубата в консолидирания финансов отчет. Изчисляването на текущия данък е базиран на данъчните ставки и на данъчните закони, които са в сила към края на отчетния период.

Отсрочените данъци се изчисляват по пасивния метод за всички временни разлики между балансовата стойност на активите и пасивите и тяхната данъчна основа. Отсрочен данък не се предвижда при първоначалното признаване на актив или пасив, освен ако съответната транзакция не засяга данъчната или счетоводната печалба.

Отсрочените данъчни активи и пасиви не се дисконтират. При тяхното изчисление се използват данъчни ставки, които се очаква да бъдат приложими за периода на реализацията им, при условие че те са влезли в сила или е сигурно, че ще влезнат в сила, към края на отчетния период.

Отсрочените данъчни пасиви се признават в пълен размер.

Отсрочени данъчни активи се признават, само ако съществува вероятност те да бъдат усвоени чрез бъдещи облагаеми доходи. Относно преценката на ръководството за вероятността за възникване на бъдещи облагаеми доходи, чрез които да се усвоят отсрочени данъчни активи, вижте пояснение 4.21.

Отсрочени данъчни активи и пасиви се компенсират, само когато Групата има право и намерение да компенсира текущите данъчни активи или пасиви от същата данъчна институция.

Промяната в отсрочените данъчни активи или пасиви се признава като компонент от данъчния приход или разход в печалбата или загубата, освен ако те не са свързани с позиции, признати в другия всеобхватен доход (напр. преценка на земя) или директно в собствения капитал, при което съответният отсрочен данък се признава в другия всеобхватен доход или в собствения капитал.

4.17. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти се състоят от наличните пари в брой и парични средства по банкови сметки.

4.18. Собствен капитал, резерви и плащания на дивиденди

Акционерният капитал отразява номиналната стойност на емитираните акции на предприятието майка.

Резервите включват законови резерви, преоценки на нефинансови активи и други резерви.

Натрупаната печалба включва текущия финансов резултат и натрупаните печалби и непокрити загуби от минали години.

Задълженията за плащане на дивиденди на акционерите са включени на ред „Задължения към свързани лица” в консолидирания отчет за финансовото състояние, когато дивидентите са одобрени за разпределение от общото събрание на акционерите преди края на отчетния период.

Всички трансакции със собствениците на Групата са представени отделно в консолидирания отчет за собствения капитал.

4.19. Пенсионни и краткосрочни възнаграждения на служителите

Групата отчита краткосрочни задължения по компенсирани отпуски, възникнали поради неизползван платен годишен отпуск в случаите, в които се очаква той да бъде ползван в рамките на 12 месеца след датата на отчетния период, през който наетите лица са положили труда, свързан с тези отпуски. Краткосрочните задължения към персонала включват надници, заплати и социални осигуровки.

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица” на база на прогнозираните плащания за следващите пет години, дисконтирани към настоящия момент с дългосрочен лихвен процент на безрискови ценни книжа.

Групата не е разработвала и не прилага планове за възнаграждения на служителите след напускане.

Ръководството на Групата оценява пенсионните задължения към персонала веднъж годишно с помощта на независим актюер. Оценката на задълженията е базирана на стандартни проценти на инфлацията, очаквана промяна на разходите за медицинско обслужване и смъртност. Бъдещи увеличения на заплатите също се вземат под внимание. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година като се взема предвид доходността на висококачествени корпоративни облигации, които са деноминирани във валутата, в която доходите ще бъдат платени и са с падеж, близък до този на съответните пенсионни задължения.

Актюерските печалби или загуби се признават в другия всеобхватен доход.

Нетните разходи за лихви, свързани с пенсионните задължения, са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Финансови разходи”. Разходите по трудовия стаж са включени в „Разходи за персонала”.

Краткосрочните доходи на служителите, включително и полагаемите се отпуски, са включени в текущите пасиви на ред „Пенсионни и други задължения към персонала” по недисконтирана стойност, която Групата очаква да изплати.

4.20. Провизии, условни пасиви и условни активи

Провизиите се признават, когато има вероятност сегашни задължения в резултат от минало събитие да доведат до изходящ поток на ресурси от Групата и може да бъде направена надеждна оценка на сумата на задължението. Възможно е срочността или сумата на изходящия паричен поток да е несигурна. Сегашно задължение се поражда от наличието на правно или конструктивно задължение вследствие на минали събития, например гаранции, правни спорове или обременяващи договори. Провизиите за реструктуриране се признават само ако е разработен и приложен подробен формален план за реструктуриране или ръководството е обявило основните моменти на плана за реструктуриране пред тези, които биха били засегнати. Провизии за бъдещи загуби от дейността не се признават.

Сумата, която се признава като провизия, се изчислява на база най-надеждната оценка на разходите, необходими за уреждане на сегашно задължение към края на отчетния период, като се вземат в предвид рисковете и несигурността, свързани със сегашното задължение. Когато съществуват редица подобни задължения, вероятната необходимост от изходящ поток за погасяване на задължението се определя, като се отчете групата на задълженията като цяло.

Провизиите се дисконтират, когато ефектът от времевите разлики в стойността на парите е значителен.

Обезщетения от трети лица във връзка с дадено задължение, за които Групата е сигурна, че ще получи, се признават като отделен актив. Този актив може и да не надвишава стойността на съответната провизия.

Провизиите се преразглеждат към края на всеки отчетен период и стойността им се коригира, за да се отрази най-добрата приблизителна оценка.

В случаите, в които се счита, че е малко вероятно да възникне изходящ поток на икономически ресурси в резултат на текущо задължение, пасив не се признава. Условните пасиви следва да се оценяват последващо по по-високата стойност между описаната по-горе сравнима провизия и първоначално признатата сума, намалена с натрупаната амортизация.

Вероятни входящи потоци на икономически ползи, които все още не отговарят на критериите за признаване на актив, се смятат за условни активи.

4.21. Значими преценки на ръководството при прилагане на счетоводната политика

Значимите преценки на ръководството при прилагането на счетоводните политики на Групата, които оказват най-съществено влияние върху консолидираните финансови отчети, са описани по-долу. Основните източници на несигурност при използването на приблизителните счетоводни оценки са описани в пояснение 4.22.

4.21.1. Лизинги

Съгласно МСС 17 „Лизинг“ ръководството класифицира лизинговите договори за автомобили и оборудване като финансов лизинг. В някои случаи лизинговата транзакция не е еднозначна и ръководството преценява дали договорът е финансов лизинг, при който всички съществени рискове и ползи от собствеността върху актива се прехвърлят на лизингополучателя.

4.21.2. Отсрочени данъчни активи

Оценката на вероятността за бъдещи облагаеми доходи за усвояването на отсрочени данъчни активи се базира на последната одобрена бюджетна прогноза, коригирана относно значими необлагаеми приходи и разходи и специфични ограничения за пренасяне на неизползвани данъчни загуби или кредити. Ако надеждна прогноза за облагаем доход предполага вероятното използване на отсрочен данъчен актив особено в случаи, когато активът може да се употреби без времево ограничение, тогава отсроченият данъчен актив се признава изцяло. Признаването на отсрочени данъчни активи, които подлежат на определени правни или икономически ограничения или несигурност, се преценява от ръководството за всеки отделен случай на базата на специфичните факти и обстоятелства.

4.22. Несигурност на счетоводните приблизителни оценки

При изготвянето на консолидирания финансов отчет ръководството прави редица предположения, оценки и допускания относно признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи.

Действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Информацията относно съществените предположения, оценки и допускания, които оказват най-значително влияние върху признаването и оценяването на активи, пасиви, приходи и разходи е представена по-долу.

4.22.1. Обезценка на нефинансови активи

За загуба от обезценка се признава сумата, с която балансовата стойност на даден актив или единица, генерираща парични потоци, превишава възстановимата им стойност, която е по-високата от справедливата стойност, намалена с разходите по продажба на даден актив, и неговата стойност в употреба. За да определи стойността в употреба, ръководството на Групата изчислява очакваните бъдещи парични потоци за всяка единица, генерираща парични потоци, и определя подходящия дисконтов фактор с цел калкулиране на настоящата стойност на тези парични потоци (вж. пояснение 4.12). При изчисляване на очакваните бъдещи парични потоци ръководството прави предположения относно бъдещите брутни печалби. Тези предположения са свързани с бъдещи събития и обстоятелства. Действителните резултати могат да се различават и да наложат значителни корекции в активите на Групата през следващата отчетна година.

В повечето случаи при определянето на приложимия дисконтов фактор се прави оценка на подходящите корекции във връзка с пазарния риск и рисковите фактори, които са специфични за отделните активи.

През 2013 г. и 2012 г. Групата не е претърпяла загуби от обезценка на нетекущи активи..

4.22.2. Полезен живот на амортизируеми активи

Ръководството преразглежда полезния живот на амортизируемите активи в края на всеки отчетен период.

Към 31 декември 2013 г. ръководството определя полезния живот на активите, който представлява очакваният срок на ползване на активите от Групата. Преносните стойности на активите са анализирани в пояснения 7 и 8. Действителният полезен живот може да се различава от направената оценка поради техническо и морално изхабяване, предимно на софтуерни продукти и компютърно оборудване.

4.22.3. Справедлива стойност на инвестиционните имоти

Ръководството използва доклади на независими лицензирани оценители за определяне на справедливата стойност на инвестиционните имоти в размер на 25 798 хил. лв. към 31 декември 2013 г. (2012 г.: 26 236 хил. лв.). Те са базирани в максимална степен на пазарни данни и предположения, които пазарните участници биха възприели при оценяването на даден недвижим имот, които са коригирани относно специфичните особености на активите на Дружеството.

4.22.4. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската стойност от цената на придобиване и нетната реализуема стойност. При определяне на нетната реализуема стойност ръководството взема предвид най-надеждната налична информация към датата на приблизителната оценка. Основната дейност на Групата е изложена на технологични промени, които могат да доведат до резки изменения в продажните цени. Бъдещата реализация на балансовата стойност на материалните запаси възлиза на 8 176 хил. лв. (2012 г.: 8 456 хил. лв.).

4.22.5. Обезценка на кредити и вземания

Ръководството преценява адекватността на обезценката на трудносъбираеми и несъбираеми вземания от клиенти на база на възрастов анализ на вземанията, исторически опит за нивото на отписване на несъбираеми вземания, както и анализ на платежоспособността на съответния клиент, промени в договорените условия на плащане и др. Ако финансовото състояние и резултатите от дейността на клиентите се влошат над очакваното, стойността на вземанията, които трябва да бъдат отписани през следващи отчетни периоди, може да бъде по-голяма от очакваната към отчетната дата. Към 31 декември 2013 г. най-добрата преценка на ръководството за необходимата обезценка на вземанията възлиза на 16 хил. лв. (2012 г.: 214 хил. лв.). Допълнителна информация е предоставена в пояснения 13 и 15.

4.22.6. Провизии за пенсиониране

От 2013 г. Ръководството оценява веднъж годишно с помощта на независим актюер задълженията при пенсиониране на персонала. Действителната стойност на задължението може да се различава от предварителната оценка поради нейната несигурност. Оценката на провизиите за пенсиониране на стойност 79 хил. лв. към 31 декември 2013 г. се базира на статистически показатели за инфлация, разходи за здравно обслужване и смъртност. Друг фактор, който оказва влияние, са предвидените от Групата бъдещи увеличения на заплатите. Дисконтовите фактори се определят към края на всяка година спрямо лихвените проценти на висококачествени корпоративни облигации, които са деноминирани във валутата, в която ще бъдат изплащани дефинираните доходи и които са с падеж, съответстващ приблизително на падежа на съответните пенсионни задължения. Несигурност в приблизителната оценка съществува по отношение на актюерските допускания, която може да варира и да окаже значителен ефект върху стойността на задълженията при пенсиониране и свързаните с тях разходи.

4.22.7. Провизии

Съгласно ревизионен акт № 181303744/04.12.2013 г. за данъчните периоди 2010 г. – 2011 г. са установени задължения за донасяне на корпоративен данък и лихви на обща стойност 123 хил. лв. Към 31 декември 2013 г. не са начислени провизии. В законоустановения срок, през 2014 г., Групата е обжалвала акта в пълния му размер пред Административен съд, гр. Варна, в резултат на което е образувано дело, заседание по което е насрочено през май 2014 г.

5. База за консолидация

5.1 Инвестиции в дъщерни предприятия

Дъщерните предприятия включени в консолидацията са както следва:

Име на дъщерното предприятие	Страна на учредяване	Основна дейност	2013	участие	2012	участие
			хил. лв.	%	хил. лв.	%
ЕКО СПАРК ЕООД	РБългария	Сделки с недвижими имоти	13 138	100	13 138	100
СИГМА ПЛЮС ЕООД	РБългария	Сделки с недвижими имоти	463	100	463	100
СПАРКИ ЦПО ЕООД	РБългария	Обучение на кадри	-	100	-	100
И.З. РУСЕ ЕООД	РБългария	Сделки с недвижими имоти	85	100	85	100
			13 686		13 686	

Инвестицията в СПАРКИ ЦПО ЕООД е обезценена през 2008 г. с 5 хил. лв. в индивидуалния отчет на СПАРКИ АД.

6. Отчитане по сегменти

Ръководството определя към настоящия момент следните оперативни сегменти, както е описано в пояснение 4.5.: „Производство” и „Наем”. Тези оперативни сегменти се наблюдават от ръководството, което взема стратегически решения на базата на коригираните оперативни резултати на сегмента.

В допълнение, по-малки оперативни сегменти, които не преминават количествените прагове, са обединени по-долу в сегмент „Други”.

Информацията за отделните сегменти може да бъде анализирана за представените отчетни периоди, както следва:

Информацията за отделните сегменти към 31 декември 2013 г.:

	Производство	Наем	Други	Общо
	2013	2013	2013	2013
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от:				
- външни клиенти	23 752	74	13	23 839
- други приходи	106	-	-	106
- други сегменти	4	180	7	191
Приходи на сегмента	23 862	254	20	24 136
Промяна на материалните запаси	234	-	-	234
Разходи за материали	(13 206)	-	(1)	(13 207)
Разходи за персонал	(5 022)	-	(2)	(5 024)
Амортизация на нефинансови активи	(663)	(256)	-	(919)
Обезценка на материални запаси	(142)	-	-	(142)
Други разходи	(3 738)	(134)	(12)	(3 884)
Оперативна печалба/ (загуба) на сегмента	1 325	(136)	5	1 194
Активи на сегмента	30 084	24 547	3	54 634

Информацията за отделните сегменти към 31 декември 2012 г.:

	Производство	Наем	Други	Общо
	2012	2012	2012	2012
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от:				
- външни клиенти	21 918	128	15	22 061
- други приходи	24	-	1	25
- други сегменти	7	180	127	314
Приходи на сегмента	21 949	308	143	22 400
Промяна на материалните запаси	(1 502)	-	-	(1 502)
Разходи за материали	(12 514)	-	(3)	(12 517)
Разходи за персонал	(4 706)	-	(118)	(4 824)
Амортизация на нефинансови активи	(638)	(256)	-	(894)
Обезценка на материални запаси	(150)	-	-	(150)
Други разходи	(3 338)	(137)	(7)	(3 482)
Оперативна (загуба)/ печалба на сегмента	(899)	(85)	15	(969)
Активи на сегмента	30 486	25 194	3	55 683

Новопридобитите от Групата нетекущи активи, различни от финансови инструменти и активи по отсрочени данъци за 2013 г., възлизат на 915 хил. лв. (2012 г.: 1 206 хил. лв.).

Приходите на Групата от външни клиенти, както и нетекущите активи (без финансови инструменти и отсрочените данъчни активи), са разпределени по следните географски области:

	2013		2012	
	хил. лв.		хил. лв.	
	Приходи	Нетекущи активи	Приходи	Нетекущи активи
България	3 475	32 137	2 623	32 466
Румъния	7 473	-	4 767	-
Германия	6 439	-	7 972	-
Франция	6 378	-	6 343	-
Австрия	72	-	5	-
Белгия	2	-	-	-
Испания	-	-	152	-
Ирландия	-	-	199	-
Общо	23 839	32 137	22 061	32 466

Приходите на Групата от външни клиенти от България, където се намира седалището на Групата, както и от основните пазари Румъния, Германия и Франция, са установени на база на географското разположение на клиентите. Нетекущите активи са разпределени на базата на тяхното физическо местонахождение.

През 2013 г. 13 528 хил. лв. или 56.75 % от приходите от външни клиенти на Групата зависят от два клиента в сегмента „Производство“ (2012 г.: 14 154 хил. лв. или 64.16%).

Общата сума на приходите, оперативната загуба и активите на отделните сегменти са равнени със съответните позиции в консолидирания финансов отчет на Групата, както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи		
Общо приходи на сегменти	23 136	22 400
Елиминирани на междусегментни приходи	(191)	(314)
Приходи на Групата	23 945	22 086
Печалба / (загуба)		
Оперативна печалба / (загуба) на сегментите	1 194	(969)
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	(79)	234
Приходи от / (разходи за) пенсионни възнаграждения	15	(23)
Елиминирани на загубата от сделки между сегментите	264	258
Оперативна печалба / (загуба) на Групата	1 394	(500)
Финансови разходи	(1 084)	(1 256)
Печалба / (загуба) на Групата преди данъци	310	(1 756)

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Активи		
Общо активи на сегментите	54 634	55 683
Елиминирани	(12 753)	(12 821)
Активи на Групата	41 881	42 862

През представените отчетни периоди не са отчетени неразпределени оперативни приходи и разходи, с изключение на промяната в справедливата стойност на инвестиционните имоти и разходите за пенсионни възнаграждения.

Приходите на Групата могат да бъдат анализирани за основните видове продукти и услуги както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от продажба на готова продукция	21 570	20 776
Приходи от продажба на стоки	73	68
Приходи от предоставяне на услуги	243	181
Приходи от продажба на материали	986	890
Други приходи от продажби	74	132
Общо приходи от продажби	22 946	22 047
Излишък на материални запаси	72	3
Отписани задължения	24	6
Приходи от застрахователи	6	5
Придобити активи	-	11
Други приходи	4	-
Други приходи	106	25
Приходи продажба на нетекущи активи	893	14
Общо приходи на Групата	23 945	22 086

7. Нематериални активи

Нематериалните активи на Групата включват програмни продукти. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Отчетна стойност			Натрупана амортизация			Балансова стойност
	01.01.2013	Новопридобити	31.12.2013	01.01.2013	Увеличение	31.12.2013	31.12.2013
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Програмни продукти	169	13	182	169	2	171	11
ОБЩО:	169	13	182	169	2	171	11

	Отчетна стойност			Натрупана амортизация			Балансова стойност
	01.01.2012	Отписани	31.12.2012	01.01.2012	Намаление	31.12.2012	31.12.2012
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Програмни продукти	177	(8)	169	177	(8)	169	-
ОБЩО:	177	(8)	169	177	(8)	169	-

Не са сключвани съществени договори за покупко-продажба на нематериални активи през 2013 г. или 2012 г.

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи”.

Групата не е заложила нематериални активи като обезпечения по свои задължения.

8. Имоти, машини и съоръжения

Имоти, машини и съоръжения на Групата включват земя, сгради, машини и съоръжения, транспортни средства, стопански инвентар и имоти, машини и съоръжение в процес на придобиване. Балансовите стойности за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	Отчетна стойност				Натрупана амортизация				Балансова стойност
	01.01.13	Новопридобити	Отписани	31.12.13	01.01.13	Увеличение	Намаление	31.12.13	31.12.13
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Земя	523	-	-	523	-	-	-	-	523
Сгради	337	-	-	337	157	13	-	170	167
Машини и съоръжения	16 887	2 908	(723)	19 072	15 626	443	(698)	15 371	3 701
Транспортни средства	1 894	43	(57)	1 880	1 154	180	(51)	1 283	597
Стопански инвентар	209	5	(7)	207	143	17	(7)	153	54
Имоти, машини и съоръжения в процес на придобиване	3 460	762	(2 866)	1 356	-	-	-	-	1 356
ОБЩО:	23 310	3 718	(3 653)	23 375	17 080	653	(756)	16 977	6 398

	Отчетна стойност				Натрупана амортизация				Балансова стойност
	01.01.12	Новопридобити	Отписани	31.12.12	01.01.12	Увеличение	Намаление	31.12.12	31.12.12
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Земя	523	-	-	523	-	-	-	-	523
Сгради	327	10	-	337	145	12	-	157	180
Машини и съоръжения	16 561	651	(325)	16 887	15 512	430	(316)	15 626	1 261
Транспортни средства	1 851	46	(3)	1 894	983	174	(3)	1 154	740
Стопански инвентар	217	5	(13)	209	136	20	(13)	143	66
Имоти, машини и съоръжения в процес на придобиване	3 289	916	(745)	3 460	-	-	-	-	3 460
ОБЩО:	22 768	1 628	(1 086)	23 310	16 776	636	(332)	17 080	6 230

Всички разходи за амортизация са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Разходи за амортизация на нефинансови активи“.

През текущия и сравнимия период не е имало съществени договорни задължения във връзка със закупуване на имоти, машини и съоръжения.

Балансовата стойност на имотите, машините и съоръженията, заложен като обезпечение по заеми (вж. пояснение 19), е представена, както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Земя	523	523
Сгради	53	58
Машини и съоръжения в процес на придобиване	2 207	2 241
ОБЩО:	2 783	2 822

9. Лизинг

9.1. Финансов лизинг

Групата е придобила по договори за финансов лизинг транспортни средства. Нетната балансова стойност на активите, придобити по договори за финансов лизинг, възлиза на 25 хил. лв. (2012 г.: 51 хил. лв.). Активите се включени в група „Транспортни средства“ от „Имоти, машини и съоръжения“ (вж. пояснение 8).

Групата е лизингополучател по договори за финансов лизинг на транспортни средства с Мото Пфое ЕООД и УниКредит Лизинг АД.

Бъдещите минимални лизингови плащания в края на всеки от представените отчетни периоди са представени, както следва:

	Дължими минимални лизингови плащания		
	До 1 година	От 1 до 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
31 декември 2013 г.			
Лизингови плащания	21	9	30
Дисконтиране	(1)	(1)	(2)
Нетна настояща стойност	20	8	28
31 декември 2012 г.			
Лизингови плащания	22	30	52
Дисконтиране	(3)	(2)	(5)
Нетна настояща стойност	19	28	47

Лизинговите договори включват фиксирани лизингови плащания и опция за закупуване след последната вноска от срока на лизинга. Лизинговите договори са неотменяеми, но не съдържат други ограничения. Не са признавани приходи от условни наеми и не се очакват приходи от сублизинг, тъй като всички активи, за които са сключени лизингови договори, се използват само от Групата.

9.2. Оперативен лизинг

Бъдещите минимални плащания и постъпления по сключени договори за оперативен лизинг от Групата са представени, както следва:

Към 31 декември 2013 г.	До 1	От 1 до 5	Над 5	Общо
	година	години	година	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Плащания по оперативен лизинг	(13)	-	-	(13)
Постъпления от оперативен лизинг	15	6	5	26

Към 31 декември 2012 г.	До 1	От 1 до 5	Над 5	Общо
	година	години	година	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Плащания по оперативен лизинг	(10)	(8)	-	(18)
Постъпления от оперативен лизинг	15	5	6	26

Лизинговите плащания, признати като разход за периода, възлизат на 15 хил. лв. (2012 г.: 13 хил. лв.). Тази сума включва минималните лизингови плащания. Сублизингови плащания или условни плащания по наеми не са извършени или получени. Приход от сублизинг не се очаква да бъде реализиран, тъй като всички активи, придобити по договори за оперативен лизинг, се използват само от Групата.

Към 31 декември 2013 г. най-същественя договор, по който Групата е лизингополучател е за наем на резервоар за втечен кислород с наемодател Месер Химко Газ ООД с месечен наем в размер на 720 лв.

Лизинговите постъпления, признати като приход за периода, възлизат на 25 хил. лв. (2012 г.: 21 хил. лв.).

Към 31 декември 2013 г. Групата е лизингодател по следните по-съществени договори за наем:

- земя - Грил ЕООД с месечен наем в размер на 100 лв.;
- земя - Булгаз 12 ООД с месечен наем в размер на 1 900 лв.;
- апартамент - Кирил Йорданов с месечен наем в размер на 100 лв.;
- апартамент - Юсмен Ахмедов с месечен наем в размер на 150 лв.

За 2013 г. и 2012 г. преките оперативни разходи са под 1 хил. лв.

Групата отдава и инвестиционни имоти по договори за оперативен лизинг. Подробна информация за тях е представена в пояснение 10.

Договорите за оперативен лизинг не съдържат клаузи за условни плащания или опции за последващо закупуване, клаузи, свързани с покачване на цената, както и ограничения, свързани с дивиденди, последващ лизинг или допълнителни задължения.

10. Инвестиционни имоти

Инвестиционните имоти на Групата включват земи и сгради, които се намират в област Русе и се държат с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала.

Справедливата стойност е определена от лицензиран оценител на базата на налични актуални цени на активни пазари.

За информация относно определянето на справедливата стойност на инвестиционните имоти вижте пояснение 41.

Промените в балансовите стойности, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат обобщени, както следва:

	<u>хил. лв.</u>
Балансова стойност към 1 януари 2012 г.	25 969
Новопридобити инвестиционни имоти	
- чрез покупка	137
- по стопански начин	186
Изписани инвестиционни имоти	(290)
Нетна загуба от промяна на справедливата стойност	234
Балансова стойност към 31 декември 2012 г.	26 236
Новопридобити инвестиционни имоти	
- чрез покупка	2
- по стопански начин	48
Изписани инвестиционни имоти	(477)
Пренасяне на брутна сума на преоценка на инвестиционни имоти по МСС 16	(2)
Нетна загуба от промяна на справедливата стойност	(79)
Балансова стойност към 31 декември 2013 г.	25 728

Към 31 декември 2013 г. Групата има учредени договорни ипотечи върху притежаваните от нея инвестиционни имоти, както следва:

- по договор за банков кредит № 166/04 ноември 2005 г. с Банка ДСК ЕАД;
- по договор за банков кредит № 650/30 май 2008 г. с ДСК ЕАД;
- по договор за банков кредит № 390/26 март 2007 г. с и ДСК ЕАД;
- по договор за банков кредит № 1170/07 януари 2008 г., сключен между СПАРКИ ЕЛТОС АД и УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД.;
- по споразумение от 28 септември 2010 г. със СКОРПИОН ШИПИНГ ООД.

Балансовата стойност на заложените инвестиционни имоти към 31 декември 2013 г. е в размер на 24 392 хил. лв. (2012 г.: 24 473 хил. лв.).

Приходите от наеми за 2013 г., възлизащи на 49 хил. лв. (2012 г.: 106 хил. лв.), са включени в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Приходи от продажби”. Не са признавани условни наеми. Преките оперативни разходи в размер на 119 хил. (2012 г.: 113 хил. лв.). лв. са представени на ред ”Други разходи”, основната част, от които се отнасят за неотдадени под наем имоти, които не генерират приходи от наеми и през двата сравними периода.

Инвестиционните имоти са отдавани под наем по договор за оперативен лизинг. Лизинговите договори са неотменяеми за срок от 1-2 години от началото на лизинга.

Бъдещите минимални лизингови постъпления са представени, както следва:

	Минимални лизингови постъпления		
	До 1 година	От 1 до 5 години	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Към 31 декември 2013 г	29	4	33
Към 31 декември 2012 г	36	12	48

Към 31 декември 2013 г. Групата е наемодател по следните по-съществени договори за оперативен лизинг:

- наем на четвърти етаж от инженерен корпус с наемател Диала ООД с месечен наем в размер на 1 хил. лв.;
- наем на втори етаж от инженерен корпус с наемател Феникс 94 ООД с месечен наем в размер на 1 хил. лв.;
- наем на магазин с наемател МТД България ЕООД с месечен наем в размер на 600 лв.;
- наем на гараж с наемател ЕТ Юли Вел с месечен наем в размер на 150 лв.;
- наем на спортна зала с наемател Сдружение Айкидо Клуб с месечен наем в размер на 70 лв.;
- наем на земя с Грил ЕООД с месечен наем от 240 лв.

11. Отсрочени данъчни активи и пасиви

Отсрочените данъци възникват в резултат на временни разлики и неизползвани данъчни загуби и могат да бъдат представени като следва:

Отсрочени данъчни активи (пасиви)	1 януари 2013	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2013
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	(48)	-	(48)
Инвестиционни имоти	(12)	35	23
Текущи активи			
Търговски и други вземания	21	(20)	1
Материални запаси	70	14	84
Нетекущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	7	(2)	5
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	11	3	14
Неизползвани данъчни загуби	429	(67)	362
	478	(37)	441
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	538		466
Отсрочени данъчни пасиви	(60)		(25)

Отсрочените данъци за сравнителния период 2012 г. могат да бъдат обобщени, както следва:

Отсрочени данъчни активи (пасиви)	1 януари 2012	Признати в печалбата или загубата	31 декември 2012
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и съоръжения	(48)	-	(48)
Инвестиционни имоти	(14)	2	(12)
Текущи активи			
Търговски и други вземания	27	(6)	21
Материални запаси	87	(17)	70
Нетекущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	6	1	7
Текущи пасиви			
Пенсионни и други задължения към персонала	14	(3)	11
Неизползвани данъчни загуби	429	-	429
	501	(23)	478
Признати като:			
Отсрочени данъчни активи	563		538
Отсрочени данъчни пасиви	(62)		(60)

Всички отсрочени данъчни активи с изключение на данъчните загуби са включени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Сумата на приспадащите се временни разлики и неизползваните данъчни загуби, за които в консолидирания отчет за финансовото състояние не е бил признат отсрочен данъчен актив възлиза на 2 283 хил. лв., от които за 30 хил. лв. крайният срок за приспадане на неизползваните данъчни загуби е 2014 г., за 969 хил.лв. – 2015 г., за 788 хил. лв. – 2016 г., за 340 хил. лв. – 2017 г.и за 156 хил. лв. – 2018 г.

През 2013 г. Групата отчита друг всеобхватен доход от преоценка на нефинансови активи, който рефлектира в съответното изменение на преоценъчния резерв в размер на 2 хил. лв., но не води от отчитането на данък върху печалбата в размер над 1 хил. лв. През 2012 г. Групата не отчита друг всеобхватен доход.

	2013	
	Преди данъци хил. лв.	Нетно от данъци хил. лв.
Пренасяна на брутна сума на преоценка на нефинансови активи	(2)	(2)
Друга всеобхватна загуба	(2)	(2)

12. Материални запаси

Материалните запаси, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, могат да бъдат анализирани, както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Материали	5 751	6 466
Незавършено производство	2 062	1 516
Продукция	248	348
Стоки	115	126
Материални запаси	8 176	8 456

През 2013 г. общо 12 483 хил. лв. от материалните запаси са отчетени като разход в печалбата или загубата (2012 г.: 11 722 хил. лв.). Тази сума включва и обезценка на материални запаси в размер на 142 хил. лв. (2012 г.: 150 хил. лв.), която в консолидирания отчет за печалбата или загубата е показана на ред „Други разходи“.

Групата е учредила залог върху материални запаси с балансова стойност 1 500 хил. евро (2 934 хил. лв.) в полза на УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД като обезпечение на предоставения заем в размер на 750 хил. евро (1 467 хил. лв.) съгласно договор № RC-060 от 19 декември 2007 г.

Групата е учредила залог върху материални запаси с балансова стойност 2 000 хил. лв. в полза на БАНКА ДСК ЕАД като обезпечение на предоставените заеми на СПАРКИ АД (вж. пояснение 19).

13. Търговски вземания и аванси

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Търговски вземания, брутно	435	1 091
Обезценка	(9)	(200)
Търговски вземания, нетно	426	891
Авансови плащания, брутно	21	90
Обезценка	(7)	(7)
Авансови плащания, нетно	14	83
Търговски вземания и аванси	440	974

Всички вземания и аванси са краткосрочни. Нетната балансова стойност на търговските вземания се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

Всички търговски вземания и аванси на Групата са прегледани относно индикации за обезценка. Някои търговски вземания и аванси на Групата са били обезценени и съответната обезценка в размер на 1 хил. лв. (2012 г.: 14 хил. лв.) е била призната в консолидирания отчет за печалбата или загубата на ред „Други разходи“. Обезценените вземания и авансови плащания през 2013 г. са били дължими главно от контрагенти, които са имали финансови затруднения.

Изменението в обезценката на търговските вземания може да бъде представено по следния начин:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Салдо към 1 януари	200	205
Отписани суми (несъбираеми)	(192)	(12)
Загуба от обезценка	1	7
Салдо към 31 декември	9	200

Изменението в обезценката на авансовите плащания може да бъде представено по следния начин:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Салдо към 1 януари	7	1
Отписани суми (несъбираеми)	-	(1)
Загуба от обезценка	-	7
Салдо към 31 декември	7	7

Анализ на необезценените просрочени вземания е представен в пояснение 1.40.2.

Най-значимите търговски вземания са представени, както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
HAULOTTE GROUP	164	354
АТЛАС КОПКО ЛИФТЪН ЕООД	92	30
VERGNET SA	50	-
TRAKTIONSSYSTEME AUSTRIA GMBH	21	5
ПРЕЦИЗ АЛ ЕНЕРДЖИ ЕООД	17	-
СЛ ИНДЪСТРИС ЕООД	2	76
HAULOTTE ARGES S.R.L.	-	332
Други вземания	80	94
	426	891

14. Данъчни вземания

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Данък добавена стойност за възстановяване	173	273
	173	273

15. Други вземания

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Предплатени разходи	29	29
Вземания по съдебни спорове	29	27
Гаранции	2	2
Други краткосрочни вземания	4	9
Обезценка	-	(7)
	64	60

Изменението в обезценката на другите вземания може да бъде представено по следния начин:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Салдо към 1 януари	7	69
Отписани суми (несъбираеми)	(7)	(69)
Загуба от обезценка	-	7
Салдо към 31 декември	-	7

16. Пари и парични еквиваленти

Парите и паричните еквиваленти включват следните елементи:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Парични средства в банки и в брой в:		
- български лева	61	89
- евро	148	6
Пари и парични еквиваленти	209	95

Към 31 декември 2013 г. сумата на пари и парични еквиваленти, която е блокирана за Групата във връзка с обезпечителен заповест по съдебен спор възлиза на 22 хил. лв. (2012 г.: 22 хил. лв.).

Съгласно постановление за налагане на обезпечителни мерки от 02 декември 2013 г. публичен изпълнител налага заповест върху налични и постъпващи суми по една от банковите сметки на Групата до размера на задължението и по ревизионен акт – 122 хил. лв. (вж. пояснения 38 и 43). Ограниченията, свързани с банковите сметки, не са премахнати и към датата на одобрение на финансовия отчет, 17 април 2014 г.

17. Акционерен капитал

Регистрираният капитал на СПАРКИ АД се състои от 12 000 000 на брой обикновени акции с номинална стойност в размер на 1 лв. за акция. Всички акции са с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и представляват един глас от общото събрание на акционерите на СПАРКИ АД.

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Брой издадени и напълно платени акции:		
В началото на годината	12 000 000	12 000 000
Брой издадени и напълно платени акции	12 000 000	12 000 000
Общ брой акции, оторизирани на 31 декември	<u>12 000 000</u>	<u>12 000 000</u>

Списъкът на основните акционери на СПАРКИ АД е представен, както следва:

	31 декември 2013		31 декември 2012	
	Брой акции	%	Брой акции	%
СПАРКИ ГРУП АД	10 776 891	89.81	10 776 891	89.81
Други юридически лица с по-малко от 5%	58 959	0.49	53 955	0.45
Други физически лица с по-малко от 5%	1 164 150	9.70	1 169 154	9.74
	<u>12 000 000</u>	<u>100</u>	<u>12 000 000</u>	<u>100</u>

Дружествата в Групата не притежават акции на предприятието майка.

18. Възнаграждения на персонала

18.1. Разходи за персонала

Разходите за възнаграждения на персонала включват:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	<u>хил. лв.</u>	<u>хил. лв.</u>
Разходи за заплати	(4 257)	(4 079)
Разходи за социални осигуровки	(767)	(745)
Приходи от / (разходи за) обезщетения при пенсиониране	15	(23)
Разходи за персонала	<u>(5 009)</u>	<u>(4 847)</u>

18.2. Пенсионни и други задължения към персонала

Пенсионните и други задължения към персонала, признати в консолидирания отчет за финансовото състояние, се състоят от следните суми:

	<u>2013</u>	<u>2012</u>
	<u>хил. лв.</u>	<u>хил. лв.</u>
Нетекущи:		
Провизии за пенсиониране	54	72
Нетекущи пенсионни задължения към персонала	<u>54</u>	<u>72</u>
Текущи:		
Провизии за пенсиониране	25	22
Задължения за заплати	264	243
Задължения за социални осигуровки	214	210
Задължения за неизползвани отпуски	55	49
Текущи пенсионни и други задължения към персонала	<u>558</u>	<u>524</u>

Текущата част от задълженията към персонала представляват задължения към настоящи служители на Групата, които следва да бъдат уредени през 2014 г

Съгласно изискванията на Кодекса на труда при прекратяване на трудовото правоотношение, след като служителът е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, Групата е задължена да му изплати обезщетение в размер до шест брутни работни заплати. Групата е начислила правно задължение за изплащане на обезщетения на наетите лица при пенсиониране в съответствие с изискванията на МСС 19 „Доходи на наети лица”. За определяне на тези задължения към персонала Групата е направила актюерска оценка, като е ползвала услугите на сертифициран актюер. На база на изготвения от актюера доклад е определена провизия към 31 декември 2013 г. в размер на 79 хил. лв., представляваща сегашната стойност на задължението.

При определяне на сегашната стойност към 31 декември 2013 г. са направени следните актюерски предположения:

- смъртност – по таблицата за смъртност на Национален Статистически Институт, за общата смъртност на населението на България за периода 2010 г. - 2012 г.;
- темп на текучество – на база зададените предложения от Групата за бъдещото развитие на персонала по отношение на групата на доброволно напусналите и уволнените и съгласно броя на напусналите през последната година, като средноаритметична стойност – 0.2270;
- вероятност за инвалидизиране – на база статистическа информация от НЦЗИ;
- дисконтов фактор - като норма на дисконтиране е приложен очаквания процент на доходност при инструменти с по-дългосрочен падеж от съществуващите. Процентът на дисконтиране, който е използван при изчисляването на задължението на Групата към 31 декември 2013 г. е в размер на 5 % (към 31 декември 2012 г.: 4 %) за целия срок на задължението;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на Групата и е в размер на 1% годишен ръст на средната брутна заплата спрямо предходния отчетен период. Размерът на очакваното увеличение покрива прогнозната инфлация;
- придобиване на права за пенсия за осигурителен стаж и възраст – съгласно Кодекса за социално осигуряване;
- данни за осигурителния стаж – на база предоставена от Групата информация за стажа на служителите в години приравнени към трета категория труд

Приходите от / (разходите за) доходи на персонала при пенсиониране са както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи / (разходи) за текущ стаж	15	(23)
Общо приходи / (разходи) признати в печалбата или загубата	15	(23)

Отчетеният резултат от промяна на начисленията за провизии за пенсиониране е следствие от прилагането на актюерски модел на изчисление на провизиите от 2013 г.

	Лихвен процент	До 1 година хил. лв.	Над 1 година хил. лв.	Общо хил. лв.
Към 31 декември 2013 г.				
Дължими обезщетения		25	80	105
Сkonto	5%	-	(26)	(26)
Дисконтирани парични потоци		25	54	79

Към 31 декември 2012 г.

Дължими обезщетения		22	79	101
Сkonto	4%	-	(7)	(7)
Дисконтирани парични потоци		22	72	94

19. Заеми

Заемите включват следните финансови пасиви:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Нетекущи:		
УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД по дог. № RC-060	-	987
Общо нетекущи заеми	-	987
Текущи:		
БАНКА ДСК ЕАД по дог. № 166	11 329	11 916
БАНКА ДСК ЕАД по дог. № 650	5 476	5 476
УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД по дог. № RC-060	988	235
Общо текущи заеми	17 793	17 627

Полученият заем от УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД съгласно договор № RC-060 от 19 декември 2007 г. представлява банков револвиращ кредит в размер на 505 хил. евро (988 хил. лв.) към 31 декември 2013 г. Съгласно анекс от 16 януари 2014 г. заемът е платим на три месечни погасителни вноски в размер на 10 хил. евро всяка една, една погасителна вноска в размер на 306 хил. евро, една погасителна вноска в размер на 84 хил. евро и една погасителна вноска в размер на 85 хил. евро, първата дължима през януари 2014 г. Лихвеният процент е в размер на 1-седмичния EURIBOR+3.75% годишно, но не по-малко от 6.25 %, и се начислява на месечна база. Заемът е обезпечен с материални запаси с балансова стойност 1 500 хил. евро (2 934 хил. лв.), особен залог на машини и съоръжения, залог върху сгради и имоти и запис на заповед в полза на УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД издадена от СПАРКИ АД.

Задължението по кредити към БАНКА ДСК ЕАД се състои от два получени заема.

Полученият заем съгласно договор № 166 представлява банков револвиращ кредит в размер на 5 793 хил. евро (11 329 хил. лв.) към 31 декември 2013 г. Лихвеният процент по кредита е в размер на 1-месечен EURIBOR+4.80% годишно и се начислява на месечна база. Заемът е обезпечен с ипотека върху недвижими имоти, особен залог върху машини и съоръжения, договор за поръчителство със СПАРКИ ГРУП АД, СПАРКИ ГмбХ и ЕКО СПАРК ЕООД, особен залог върху материали на склад с неснижим остатък 2 000 хил. лв., вземания с неснижим остатък 1 500 хил. лв. и залог на парични вземания на СПАРКИ АД по всички негови настоящи и бъдещи банкови сметки, открити при кредитодателя, до размера на кредита.

Полученият заем съгласно договор № 650 представлява банков револвиращ кредит в размер на 2 800 хил. евро (5 476 хил. лв.). Лихвеният процент по кредита е в размер на 1-месечен EURIBOR+4.80% годишно и се начислява на месечна база. Заемът е обезпечен с трета по ред ипотека върху недвижими имоти и вещни права върху недвижими имоти, особен залог върху материални запаси с балансова стойност 2 000 хил. лева, особен залог върху машина, залог на всички настоящи и бъдещи вземания на СПАРКИ АД по всички негови настоящи и бъдещи банкови сметки, открити при кредитодателя до размера на кредита и вземания на СПАРКИ АД с неснижим остатък 1 500 хил. лв.

Съгласно анекси от 7 април 2014 г. Групата разсрочва задължения по главници към Банка ДСК ЕАД както следва:

- по договор № 650 - 5 476 хил. лв. с еднократно погасяване на 31 януари 2015 г.;
- по договор № 166 - девет равни месечни вноски от 33 хил. евро (65 хил. лв.) всяка за периода от 25 април до 25 декември 2014 г. и остатъка от 10 742 хил. лв. до 31 януари 2015 г.

За повече информация относно обезпеченията вижте пояснения 8, 12 и 38.

20. Търговски задължения и аванси

Търговските задължения и аванси, отразени в консолидирания отчет за финансовото състояние, включват:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
МАЯК М АД	528	598
СКОРПИОН ШИПИНГ СОФИЯ	470	324
ATLAS MASCHINEN GMBH	340	235
ТИСЕНКРУП ЮПИТЕР СТОМАНА	324	93
СИДМА БЪЛГАРИЯ ЕАД	154	-
КОСЕВ ЕООД	150	109
ЕНА МЕТАЛ ООД	97	18
KREMS GMBH	73	97
МЕСЕР БЪЛГАРИЯ ЕООД	68	43
КОМПАНИЯ ЗЕМЯ ООД	62	62
ИСКАР БЪЛГАРИЯ ЕООД	57	38
ЕВРОМАРКЕТ-БРД ООД	53	24
UNION OCEL	52	90
ЧЕЗ ТРЕЙД БЪЛГАРИЯ ЕАД	48	-
LORRAINE TUBES	45	189
INTERFER ROHRUNION GMBH	45	-
СД ВИМАКС	43	20
OMNIA KLF a.s.	42	47
ОМАТЕХ ЕООД	41	23
Други	283	594
Търговски задължения	2 975	2 604
Получени аванси	538	108
Търговски задължения и аванси	3 513	2 712

Нетната балансова стойност на търговските задължения се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

21. Данъчни задължения

Данъчните задължения включват:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Данъчни задължения по ЗМДТ	107	55
Задължения за ДДФЛ	83	54
Данък върху добавената стойност	4	4
Други данъчни задължения	15	3
	209	116

22. Други задължения

Другите задължения могат да бъдат обобщени, както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения за лихви	9	-
Задължения по застраховане	8	11
Други текущи пасиви	10	30
	27	41

23. Приходи от продажби

Приходите от продажби на Групата могат да бъдат анализирани, както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от продажба на готова продукция	21 570	20 776
Приходи от продажба на материали	986	890
Приходи от предоставяне на услуги	243	181
Приходи от продажба на стоки	73	68
Други приходи от продажби	74	132
	22 946	22 047

24. Други приходи

Другите приходи на Групата включват:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Излишък на материални запаси	72	3
Отписани задължения	24	6
Приходи от застрахователи	6	5
Придобити активи	-	11
Други приходи	4	-
	106	25

25. Печалба от продажба на нетекущи активи

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Приходи от продажба	893	14
Балансова стойност на продадените нетекущи активи	(504)	(7)
Печалба от продажба на нетекущи активи	389	7

26. Разходи за материали

Разходите за материали включват:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Основни материали	(9 908)	(8 880)
Спомагателни материали	(1 019)	(1 291)
Материали за ремонт и поддръжка	(1 101)	(1 280)
Енергия, вода и газ	(912)	(841)
Горивни и смазочни материали	(103)	(97)
Други материали	(164)	(125)
	(13 207)	(12 514)

27. Разходи за външни услуги

Разходите за външни услуги включват:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Транспортни услуги	(1 011)	(879)
Посреднически и консултантски услуги	(866)	(709)
Промислени услуги	(488)	(478)
Ремонт и подобрения на дълготрайни активи	(188)	(496)
Поддръжка на софтуера	(74)	(92)
Разходи за застраховки	(60)	(70)
Независим финансов одит	(48)	(48)
Разходи за комуникации	(45)	(51)
Юридически услуги	(24)	(55)
Разходи за наеми	(15)	(13)
Други услуги	(256)	(200)
	(3 075)	(3 091)

28. Суми с корективен характер

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Балансова стойност на продадените стоки и материали	(292)	(95)
Разходи за придобиване и ликвидация на дълготрайни активи по стопански начин	326	662
Изменение на запасите от продукция и незавършено производство	526	(1 407)
	560	(840)

29. Други разходи

Другите разходи на Групата включват:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Обезценка на материални запаси	(142)	(150)
Разходи за данъци по ЗМДТ	(142)	(123)
Брак на материални запаси	(71)	(37)
Разходи за командировки	(62)	(76)
Разходи за данъци върху разходите по ЗКПО	(10)	(20)
Отписани и обезценени вземания	(1)	(21)
Разходи за дарение	-	(234)
Други разходи	(154)	(224)
	(582)	(885)

30. Финансови разходи

Финансовите разходи за представените отчетни периоди могат да бъдат анализирани, както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Разходи за лихви по финансов лизинг	(3)	(9)
Разходи по заеми, отчитани по амортизирана стойност:		
Субординиран дълг от акционер	(4)	(83)
Други заеми по амортизирана стойност	(923)	(1 023)
Общо разходи за лихви по финансови задължения, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата	(930)	(1 115)
Загуби от разчети в чужда валута	(18)	(18)
Финансови разходи за банкови такси и комисионни	(136)	(123)
Финансови разходи	(1 084)	(1 256)

31. Разходи за данъци върху дохода

Очакваните разходи за данъци, базирани на ефективната данъчна ставка в размер на 10 % (2012 г.: 10 %), и действително признатите данъчни разходи в печалбата или загубата могат да бъдат равнени, както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Загуба преди данъчно облагане	310	(1 756)
Данъчна ставка	10%	10%
Очакван разход за данъци върху дохода	(31)	-
Данъчен ефект от:		
Корекции за приходи, освободени от данъчно облагане:	205	169
Корекции за разходи, непризнати за данъчни цели:	(171)	(174)
Текущ разход за данъци върху дохода	-	-
Отсрочени данъчни разходи:		
Възникване и обратно проявление на временни разлики	(37)	(23)
Разходи за данъци върху дохода	(37)	(23)
Отсрочени данъчни разходи, признати директно в другия всеобхватен доход	(2)	-

Пояснение 11 предоставя информация за отсрочените данъчни активи и пасиви.

32. Доход / (загуба) на акция

Основният доход на акция е изчислен, като за числител е използвана нетната печалба / (загуба), подлежаща на разпределение между акционерите на Групата.

Среднопретегленият брой акции, използван за изчисляването на основния доход/ (загуба) на акция, както и нетната печалба/ (загуба), подлежаща на разпределение между притежателите на обикновени акции, е представен, както следва:

	2013	2012
Печалба / (загуба), подлежаща на разпределение (в лв.)	273 000	(1 779 000)
Среднопретеглен брой акции	12 000 000	12 000 000
Основен доход / (загуба) на акция (в лв. за акция)	0.02	(0.15)

33. Сделки със свързани лица

Свързаните лица на Групата включват собствениците, ключов управленски персонал и други описани по-долу. Освен това Групата е страна по договори за субординирани заеми от основния си акционер и ключов управленски персонал, по които са начислени лихви.

Дружество - майка на Групата е СПАРКИ ГРУП АД, което притежава 89.81% от акциите на СПАРКИ АД.

Дружества под общ контрол, с които Групата има сделки през сравнимите периоди са както следва:

- SPARKY GmbH
- СПАРКИ ЕЛТОС АД
- СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД
- SPARKY POWER TOOLS GmbH

Ако не е изрично упоменато, трансакциите със свързани лица не са извършвани при специални условия и не са предоставяни или получавани никакви гаранции.

33.1. Сделки със собствениците и предприятия под общ контрол

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Продажба на стоки и услуги		
SPARKY GmbH	6 478	7 932
СПАРКИ ЕЛТОС АД	-	13
Покупки на стоки и услуги		
SPARKY GmbH	1 233	722
СПАРКИ ГРУП АД	120	120
СПАРКИ ЕЛТОС АД	106	82
SPARKY POWER TOOLS GmbH	2	2
СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ЕООД	-	42
Разходи за лихви		
СПАРКИ ГРУП АД	1	80
Получен заем		
СПАРКИ ГРУП АД	-	1 486
Възстановен заем		
СПАРКИ ГРУП АД	900	2 234
Платени дивиденди		
СПАРКИ ГРУП АД	-	236

33.2. Сделки с ключов управленски персонал

Ключовият управленски персонал на Групата включва членовете на управителния съвет, надзорния съвет и управители. Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват следните разходи:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Краткосрочни възнаграждения:		
Заплати	266	284
Разходи за социални осигуровки	32	32
Общо краткосрочни възнаграждения	298	316
Общо възнаграждения	298	316
Разходи за лихви по заем от Изпълнителния директор	3	2

34. Краткосрочни вземания от свързани лица

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Търговски вземания:		
SPARKY GmbH	216	-
Общо вземания от свързани лица	216	-

Всички вземания от свързани лица са краткосрочни. Нетната им балансова стойност се приема за разумна приблизителна оценка на справедливата им стойност.

35. Краткосрочни задължения към свързани лица

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Задължения за дивиденди:		
Други акционери	24	24
Задължения по заем и лихви:		
СПАРКИ ГРУП АД	-	906
Търговски задължения:		
СПАРКИ ГРУП АД	12	60
СПАРКИ ЕЛТОС АД	8	90
СПАРКИ ТРЕЙДИНГ ООД	-	156
SPARKY GmbH	-	84
Задължения към ключов управленски персонал:		
Чавдар Плахаров	62	59
Управленски персонал	51	51
Общо задължения към свързани лица	157	1 430

Към 31 декември 2012 г. Групата е страна по договор за необезпечен търговски заем със СПАРКИ ГРУП АД от 28 януари 2011 г. с годишна лихва от 5 % и задължения за главница в размер на 900 хил. лв., а за лихви в размер на 6 хил. лв. Към 31 декември 2013 г. търговският заем е изплатен.

Задължения към ключов управленски персонал са формирани от задължения към:

- Чавдар Плахаров в размер 51 хил. лв. (2012 г.: 51 хил. лв.) по договори за кредит и лихви по тях в размер на 11 хил. лв. (2012 г.: 8 хил. лв.) при годишна лихва от 5 %. Заемът не е обезпечен.
- управленски персонал във връзка с предоставени гаранции за управление в размер на 51 хил. лв. (2012 г.: 51 хил. лв.).

36. Нетен паричен поток от оперативна дейност

	2013 хил. лв.	2012 хил. лв.
Печалба / (загуба) преди лихви и данъци	1 240	(641)
Корекции:		
Амортизация на нефинансови активи	655	636
Загуби от валутни операции, (нетно)	18	18
Печалба от продажба на нефинансови активи	(389)	(7)
Промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	79	(234)
Брак на нетекущи активи	2	2
Безналични сделки	683	223
Промяна в материалните запаси	280	3 877
Промяна в търговските и други вземания	414	1 123
Промяна в търговските и други задължения	541	(402)
Промяна в провизиите за обезщетения при пенсиониране	(15)	21
Нетен паричен поток от оперативна дейност	3 508	4 616

37. Безналични сделки

През 2013 г. Групата е осъществила следните инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци:

- Групата е продала инвестиционни имоти в размер на 870 хил. лв. чрез прихващане на търговски задължения;
- Групата е придобила машини в размер на 187 хил. лв. чрез прихващане на търговски вземания.

През 2012 г. Групата е осъществила следните инвестиционни и финансови сделки, при които не са използвани пари или парични еквиваленти и които не са отразени в отчета за паричните потоци:

- Групата е придобила актив в размер на 11 хил. лв.;
- Групата е дарила инвестиционен имот в размер на 234 хил. лв.

38. Условни активи и условни пасиви

Групата е издала запис на заповед в полза на УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД като обезпечение на предоставения заем в размер на 750 хил. евро (1 467 хил. лв.) съгласно договор № RC-060 от 19 декември 2007 г., за размера на кредита и лихвите по него.

Групата е издала запис на заповед в размер на 6 474 хил. евро (12 662 хил. лв.) в полза на Банка ДСК ЕАД като обезпечение на предоставения заем в размер на 6 050 хил. евро (11 833 хил. лв.) съгласно договор № 166 от 4 ноември 2005 г. за размера на кредита плюс едногодишните лихви по него.

До пълното погасяване на задълженията си към Банка ДСК ЕАД, Групата не може да разпределя и изплаща дивиденди, без предварително писмено съгласие от Банка ДСК ЕАД, за което и да е дружество от групата.

До пълното погасяване на задълженията си към Банка ДСК ЕАД, Групата не може да извършва разпоредителни сделки с недвижими имоти и да обременява с тежести същите, без предварително писмено съгласие от страна на Банка ДСК ЕАД.

За повече информация вижте Пояснения 8, 10, 12 и 19.

През 2013 г. Групата е обект на данъчна ревизия от ТД на НАП – Варна. Съгласно ревизионен акт № 181303744/04.12.2013 г. за данъчните периоди 2010 – 2011 г. са установени задължения за донасяне на корпоративен данък и лихви на обща стойност 123 хил. лв. В законоустановения срок, през 2014 г., Групата е обжалвала акта в пълния му размер пред Административен съд, гр. Варна, в резултат на което е образувано дело, заседание по което е насрочено през май 2014 г.

Във връзка с данъчната ревизия е блокирана една от банковите сметки на Групата, като е наложен запор за сумата от 123 хил. лв.

През годината са предявени различни правни искове към Групата. Ръководството на Групата счита, че отправените искове са неоснователни и че вероятността те да доведат до разходи за Групата при уреждането им е малка.

Нито един от гореспоменатите искове не е изложен тук в детайли, за да не се окаже сериозно влияние върху позицията на Групата при разрешаването на споровете.

39. Категории финансови активи и пасиви

Балансовите стойности на финансовите активи и пасиви на Групата могат да бъдат представени в следните категории:

Финансови активи	Пояснение	2013 хил. лв.	2012 хил. лв.
Кредити и вземания:			
Търговски и други вземания	13, 15	673	922
Пари и парични еквиваленти	16	209	95
		882	1 017
Общо финансови активи:		882	1 017
Финансови пасиви			
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност:	Пояснение	2013 хил. лв.	2012 хил. лв.
Нетекущи пасиви:			
Заеми	19	-	987
Задължения по финансов лизинг	9.1	8	28
		8	1 015
Текущи пасиви:			
Заеми	19, 35	17 844	18 578
Задължения по финансов лизинг	9.1	20	19
Търговски и други задължения	20, 22, 35	3 100	3 124
		20 964	21 721
Общо финансови пасиви:		20 972	22 736

Вижте пояснение 4.14 за информация относно счетоводната политика за всяка категория финансови инструменти. Описание на политиката и целите за управление на риска на Групата относно финансовите инструменти е представено в пояснение 40.

40. Рискове, свързани с финансовите инструменти

Цели и политика на ръководството по отношение управление на риска

Групата е изложена на различни видове рискове по отношение на финансовите си инструменти. За повече информация относно финансовите активи и пасиви по категории на Групата вижте пояснение 39. Най-значимите финансови рискове, на които е изложена Групата са пазарен риск, кредитен риск и ликвиден риск.

Управлението на риска на Групата се осъществява от централната администрация на Групата в сътрудничество с управителния съвет.

Най-съществените финансови рискове, на които е изложена Групата, са описани по-долу.

40.1. Анализ на пазарния риск

Вследствие на използването на финансови инструменти Групата е изложена на пазарен риск и по-конкретно на лихвен риск, което се дължи главно на оперативната дейност на Групата.

40.1.1 Валутен риск

Сделките на Групата се осъществяват в български лева и евро. След въвеждането на еврото българският лев е фиксиран към еврото в съотношение 1EUR = 1.95583 лв., което елиминира наличието на валутен риск за Групата.

40.1.2 Лихвен риск

Политиката на Групата е насочена към минимизиране на лихвения риск при финансиране. Към 31 декември 2013 г. Групата е изложена на риск от промяна на пазарните лихвени проценти по банковите си заеми и задълженията си по финансов лизинг, които са с променлив лихвен процент. Всички други финансови активи и пасиви на Групата са с фиксирани лихвени проценти.

Представената по-долу таблица показва чувствителността на годишния нетен финансов резултат след данъци към вероятна промяна на лихвените проценти по заемите и договорите за финансов лизинг, базирани на EURIBOR, в размер на +/- 0.38% (за 2012 г. +/- 1.46%). Тези промени се определят като вероятни въз основа на наблюдения на настоящите пазарните условия. Изчисленията се базират на промяната на средния пазарен лихвен процент и на финансовите инструменти, държани от Групата към края на отчетния период, които са чувствителни спрямо промени на лихвения процент. Всички други параметри са приети за константни.

	Изменение на нетен финансов резултат за годината и собствен капитал	
	хил. лв.	
31 декември 2013 г.	+0.38%	-0.38%
	(65)	65
	Изменение на нетен финансов резултат за годината и собствен капитал	
	хил. лв.	
31 декември 2012 г.	+1.46%	-1.46%
	(262)	262

40.2. Анализ на кредитния риск

Кредитният риск представлява рискът даден контрагент да не заплати задължението си към Групата. Групата е изложена на този риск във връзка с различни финансови инструменти, като напр. при предоставянето на заеми, възникване на вземания от клиенти и други. Излагането на Групата на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на финансовите активи, признати в края на отчетния период, както е посочено по-долу:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Групи финансови активи:		
Пари и парични еквиваленти	209	95
Търговски и други вземания	673	922
Балансова стойност	882	1 017

Групата редовно следи за неизпълнението на задълженията на свои клиенти и други контрагенти, установени индивидуално или на групи, и използва тази информация за контрол на кредитния риск. Когато разходите не са прекалено високи, се набавят и използват данни за кредитен рейтинг от външни източници и/или финансови отчети на клиентите и другите контрагенти. Политика на Групата е да извършва транзакции само с контрагенти с добър кредитен рейтинг. Ръководството на Групата счита, че всички гореспоменати финансови активи, които не са били обезценявани или са с настъпил падеж през представените отчетни периоди, са финансови активи с висока кредитна оценка.

Групата не е предоставяла финансовите си активи като обезпечение по сделки, с изключение на посочените в пояснения 19 и 38.

Към датата на консолидирания финансов отчет някои от необезценените търговски и други вземания са с изтекъл срок на плащане. Възрастовата структура на необезценените просрочени финансови активи е следната:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
До 3 месеца	75	176
Между 3 и 6 месеца	7	6
Между 6 месеца и 1 година	23	7
Над 1 година	37	32
Общо	142	221

По отношение на търговските и други вземания Групата не е изложена на значителен кредитен риск към нито един отделен контрагент или към група от контрагенти, които имат сходни характеристики. Търговските вземания се състоят от голям брой клиенти в една индустрия и различни географски области. На базата на исторически показатели, ръководството счита, че кредитната оценка на търговски вземания, които не са с изтекъл падеж, е добра.

Кредитният риск относно пари и парични еквиваленти се счита за несъществен, тъй като контрагентите са банки с добра репутация и висока външна оценка на кредитния рейтинг.

Балансовите стойности описани по-горе, представляват максимално възможното излагане на кредитен риск на Групата по отношение на тези финансови инструменти.

40.3. Анализ на ликвидния риск

Ликвидният риск представлява рискът Групата да не може да погаси своите задължения. Групата посреща нуждите си от ликвидни средства, като внимателно следи плащанията по погасителните планове на дългосрочните финансови задължения, както и входящите и изходящи парични потоци, възникващи в хода на оперативната дейност. Нуждите от ликвидни средства се следят за различни времеви периоди - ежедневно и ежеседмично, както и на базата на 30-дневни прогнози. Нуждите от ликвидни средства в дългосрочен план - за периоди от 180 и 360 дни, се определят месечно. Нуждите от парични средства се сравняват със заемите на разположение, за да бъдат установени излишъци или дефицити. Този анализ определя дали заемите на разположение ще са достатъчни, за да покрият нуждите на Групата за периода.

Групата държи пари в брой, за да посреща ликвидните си нужди за периоди до 30 дни. Средства за дългосрочните ликвидни нужди се осигуряват чрез заеми в съответния размер.

Към 31 декември 2013 г. падежите на договорните задължения на Групата (съдържащи лихвени плащания, където е приложимо) са обобщени, както следва:

31 декември 2013 г.	Текущи		Нетекущи
	До 6 месеца	Между 6 и 12 месеца	От 1 до 5 години
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Заеми	17 844	-	-
Задължения по финансов лизинг	19	2	9
Търговски и други задължения	3 100	-	-
Общо	20 963	2	9

В предходните отчетни периоди падежите на договорните задължения на Групата са обобщени, както следва:

31 декември 2012 г.	Текущи		Нетекущи
	До 6 месеца	Между 6 и 12 месеца	От 1 до 5 години
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Заеми	117	18 461	987
Задължения по финансов лизинг	11	11	30
Търговски и други задължения	3 124	-	-
Общо	3 252	18 472	1 017

Стойностите, оповестени в този анализ на падежите на задълженията, представляват недисконтираните парични потоци по договорите, които могат да се различават от балансовите стойности на задълженията към отчетната дата.

Финансовите активи като средство за управление на ликвидния риск

При оценяването и управлението на ликвидния риск Групата отчита очакваните парични потоци от финансови инструменти, по-специално наличните парични средства и търговски вземания. Наличните парични ресурси и търговски вземания не надвишават значително текущите нужди от изходящ паричен поток. Съгласно сключените договори всички парични потоци от търговски и други вземания са дължими в срок до три месеца.

41. Оценяване по справедлива стойност на нефинансови активи

Следната таблица представя нивата в йерархията на нефинансови активи към 31 декември 2013 г., оценявани периодично по справедлива стойност:

31 декември 2013 г.	Ниво 3 хил. лв.
Имоти	
- земи	523
Инвестиционни имоти	
- земи	19 089
- сгради	6 639

Съгласно счетоводната политика на Групата преоценка на земите в група „Имоти, машини и съоръжения” се извършва на петгодишен период на базата на доклади на независими лицензирани оценители. Към 31 декември 2013 г. и към 31 декември 2012 г. Дружеството не е определяло справедлива стойност на недвижимите си имоти (земи). Последната преоценка на земите е извършена към 31 декември 2009 г.

Земите и сградите на Групата, класифицирани като инвестиционни имоти са отчитани по модела на справедливата стойност. Справедливата стойност е определена от лицензиран оценител на базата на налични актуални цени на активни пазари, коригирани за специфични фактори като площ, местоположение и настоящо използване. Инвестиционните имоти са преоценени на 31 декември 2013 г. Предишната преоценка е била извършена на 31 декември 2012 г.

Земи (Ниво 3)

При определяне на стойността на земите е приложен сравнителният метод и методът на Негели. При сравнителния метод се изхожда както от цените на сравняеми имоти, така и от ориентировъчни стойности за земята. Ориентировъчни стойности се считат за подходящи, когато са диференцирани съобразно условията и отчитат положението и степента на развитие на имота. Методът на Негели е приложен от гледна точка на недостатъчно развития пазар на имоти в региона на местоположението на земите на Дружеството. Той е метод на категоризация на земята, според местоположението ѝ, при който стойността на земята за строеж се основава на определена зависимост, в която същата се намира спрямо общата стойност на имота, както и от прихода, получен от имота.

Съществени ненаблюдавани данни са свързани с корекцията за специфичните за земите и сградите на Дружеството фактори. Степента и посоката на тази корекция зависи от броя и характеристиките на наблюдаваните пазарни сделки с подобни имоти, които са използвани за целите на оценката. Въпреки че тези данни са субективна преценка, ръководството счита, че крайната оценка не би се повлияла значително от други възможни предположения.

Сгради (ниво 3)

При определяне стойността на сградите са приложени метода на вещната стойност и метода на пазарните сравнения. При метода на вещната стойност, същата се определя след установяване на фактическото овехтяване като тя представлява нейната амортизирана възстановителна стойност, при която са отразени влиянието на обезценяването от възраст, функционално и икономическо обезценяване.

Предмет на анализа този подход и база за оценката при метода а пазарните сравнения са данните от реални сделки, на които се прави пряко сравнение (на разглеждания обект с подобни на него, които вече са продадени, като цената се определя чрез корекции, отчитащи

различията в тези предишни сделки). Важно условие е сделките да са сключени при обичайни условия.

Сравнимите обекти са избрани от направени в гр. Русе оферти и продажби на подобни с оценявания обект недвижими имоти. Различията за съответните обекти получават стойностни измерения и с тях са коригирани продажните цени на избраните сравними обекти, като по този начин са доближени до стойности, еквивалентни на стойността на оценявания обект с максимални степен на сходство по строителни характеристики и пазарна привлекателност.

При определяне стойността на сградите са отчетени фактори като основни характеристики на имота, състояние и тенденции на пазара на недвижими имоти в региона и др.

Началното салдо на нефинансовите активи на ниво 3 може да бъде равно с крайното им салдо към отчетната дата, както следва:

	Имоти		Инвестиционни имоти	
	Земи	Земи	Земи	Сгради
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Салдо към 1 януари 2013 г.	523	19 672		6 564
Печалба призната в печалбата или загубата:				
- промяна в справедливата стойност на инвестиционни имоти	-	(106)		27
Загуба призната в другия всеобхватен доход:				
- обезценка на нетекущи активи	-	(2)		-
Новопридобити	-	2		48
Изписани	-	(477)		-
Салдо към 31 декември 2013 г.	523	19 089		6 639

42. Политика и процедури за управление на капитала

Целите на Групата във връзка с управление на капитала са:

- да осигури способността на Групата да продължи да съществува като действащо предприятие; и
- да осигури адекватна рентабилност за собствениците, като определя цената на продуктите и услугите си в съответствие с нивото на риска.

Групата наблюдава капитала на базата на съотношението на коригирания собствен капитал към нетния дълг.

Групата определя коригирания капитал на основата на балансовата стойност на собствения капитал и субординирания дълг, представени в консолидирания отчет за финансовото състояние.

Субординираният дълг включва необезпечените заеми или такива, които са със следващи по ред ипотека или залог върху имуществото на Групата.

Нетният дълг включва сумата на всички задължения, намалена с балансовата стойност на парите и паричните еквиваленти.

Целта на Групата е да поддържа съотношението на капитала към общото финансиране, в разумни граници.

Капиталът за представените отчетни периоди може да бъде анализиран, както следва:

	2013	2012
	хил. лв.	хил. лв.
Собствен капитал	19 517	19 246
+Субординиран дълг	5 527	6 427
Коригиран капитал	25 044	25 673
+Общо задължения	22 364	23 604
- Пари и парични еквиваленти	(209)	(95)
Нетен дълг	22 155	23 509
Съотношение на коригиран капитал към нетен дълг:	1:0.88	1:0.92

Намалението на съотношението през 2013 г. се дължи главно на намалението на собствения капитал, намаление на субординирания дълг и общата сума на задълженията.

Групата управлява структурата на капитала и прави необходимите корекции в съответствие с промените в икономическата обстановка и рисковите характеристики на съответните активи. За да поддържа или коригира капиталовата структура, Групата може да върне капитал на акционерите, да емитира нови акции или да продаде активи, за да намали задълженията си.

43. Събития след края на отчетния период

През 2013 г. Групата е обект на данъчна ревизия от ТД на НАП – Варна. Съгласно ревизионен акт № 181303744/04.12.2013 г. за данъчните периоди 2010 – 2011 г. са установени задължения за довносяне на корпоративен данък и лихви на обща стойност 123 хил. лв. В законоустановения срок, през 2014 г., Групата е обжалвала акта в пълния му размер пред Административен съд, гр. Варна, в резултат на което е образувано дело, заседание по което е насрочено през май 2014 г.

Във връзка с данъчната ревизия е блокирана една от банковите сметки на Групата, като е наложена заповест за сумата от 123 хил. лв.

Съгласно анекси от 7 април 2014 г. Групата разсрочва задължения по главници към Банка ДСК ЕАД както следва:

- По договор № 650 - 5 476 хил. лв. с еднократно погасяване на 31 януари 2015 г.;
- По договор № 166 - девет равни месечни вноски от 33 хил. евро (65 хил. лв.) всяка за периода от 25 април до 25 декември 2014 г. и остатъка от 10 742 хил. лв. до 31 януари 2015 г.

Не са възникнали коригиращи събития или други значителни некоригиращи събития между датата на консолидирания финансов отчет и датата на одобрението му за публикуване.

44. Одобрение на консолидирания финансов отчет

Консолидираният финансов отчет към 31 декември 2013 г. (включително сравнителната информация) е одобрен и приет от Управителния съвет на 17 април 2014 г.